

NOVI MEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, péntek 1922. július 7.

183. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hűfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Elfizetési ár: negyedévre 90 —dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Az orgoványi mithosz

Végre becsületes napvilágnál, husból, vérből valóságukban látjuk néhányát azoknak az embe-
reknek, akikről annyi szó folyt, annyi képzét szövődött. Fekete, vérszopó rémeknek vélték az egyik oldalon, a haza sorsán, a haza méltatlan fiain elbusuló s haragra gyuló lelkes hazafiaknak a másikon. Bestiák és névtelen hősök egyaránt voltak, rettegtek és dicsőítették őket érdem és politikai szempont szerint. Most bírják előtű látjuk őket. Vajjon milyenek?

A bíróság színe előtt megjelentük felveti az emlékek és kérdések egész raját. Eszünkbe jut a cenzor, aki kormányrendeletre jótékony ismeretlenségbe borította őket. A nemzet érdekévé tették meg, hogy a nyilvánosság meg ne tudja, mit műveltek. A keresztény nemzeti politika érdekének tették meg, hogy megtorlás ne érje őket. Nemzetelleni árulásnak ha mégis ki tudódott róluk. Forradalmi szellem, népiélet, mondták — valóságos időkben válogatlan eszközökkel dolgozó tulzot hazafiság, — az elemi vihar nentörődik joggal, igazsággal. Főpap ajak hirdette, hogy nem kell jogrend, hanem keresztény Magyarország, — tábornok-miniszter mondta, a nép a rendet csináló katonaságtól csak azért félt, mert azt hitte, zsidóvédelemről van szó, de megnyugodott, hallván, hogy nem erről van szó. De most itt ülnek az ország színe előtt a vádlottak és nyoma sincs semmi forradalmi szellemnek, sem keresztény világnézetnek, sem tulzot hazafiságnak, sem viharnak, népiéletnek. Maguk mondják: nem tudnak semmit, — nyolc liter, vagy öt liter bortolnak most előre a vihar, a népiélet s lobogó hazafiság helyébe, mert most jobb ha részegek voltak, nem pedig hazafiak.

Ennek a véres és gyászos közelmúltnak szeretnők látni az erkölcsi kimenekedését abból a szégyenből, melybe a mostani vádlottak döntik az akkori Magyarországot. — Hol vannak azok a felelős miniszter, törvényhozó és újságíró urak, akik annak az időnek gözkörében oly dicsőek és nagyok voltak? Hadd lássák, kiket tettek hősöknek és hazafi mintaképeknek és jelentésként ugyanacsak férfias becsületességgel: családok-e ők is, avagy igenis, ilyen embereknek tudták akkor és becsülik most is az orgoványi mithosz hőseit?

... Pardon, mondjuk mi is az uszító rosszsziszteműségnek ezt a vezényszavát, amit most itt elmondunk, az ez alkalommal nem a magunk írása. Egy budapesti konstruktív napilap mai vezércikkéből szószerint idézet, ez, annak

a napilapnak vezércikkéből, mely 1919. március 22-ének hajnalán egyedül hirdette, hogy a polgári társadalomnak lapja akar maradni továbbra is, mely most a destruktív útján legfeljebb a legitimizmus kiterjedéig jutott el. Nem akarunk közhelyeket taposni s az igazolás szíles gesztusával rámutatni arra, ime: azt hirdetik ma ők is, ami miatt két év előtt sőt két év óia sárral dobál bennünket a látni nem akaró ostobaság s ime: néhány részeg gyilkos bűncselekményével nem azok szennyezték be Magyarországot becsületét, akik ott, ahol lehetett, követelték a bűnösök megbüntetését és eltávolítását annak a rendszernek, melynek egynéhány sötét gonosztevő menekvése volt egyik legerősebb pillére. Ime: bizonyosság ez arra, hogy aki a közmorál uralmáért, a közélet tisztaságáért, a bűnök megtorlásáért küzd, az még ma sem kerget delibábokat s még ott is csak meglassítható, de föltartózatlan az igazság útja, ahol kiöntött vérel festették bíborra a hatalom trónját.

Ma még csak egy-két véres hóhérr áll a bírai előtt, de itt nincs megállás. Sorra kerül mindenki, aki bűnt követett el. A megsértett jogrend bálványja a bűnösök kiszolgáltatását követeli.

Megalakítják az államtanácsot

— Interpellációs nap a parlamentben —

A képviselőház délelőtti ülése feltizenegykor nyitotta meg Ribár elnök. A napirenden, csütörtök délelőtti interpellációk szerepeltek. Az első interpelláció Brkity Urosz radikálpárti képviselő volt, aki az állami egyedárusítások terén történt visszaélések miatt interpellálta meg Kumanudi pénzügyminisztert, mert egy Biba György nevű kereskedő négyszáz vagon só behozatalára kapott engedélyt, amikor egy régebbi minisztertanács határozata alapján sőt nem lehet az országba behozni.

Kumanudi kijelentette, hogy ez a miniszteri rendelet úgy szól, hogy újabb szállítási engedélyeket nem lehet kiadni. A miniszteri rendelet megengedi a régebben kiadott engedélyek perfektuálását. Biba Györgynek is egy ilyen régen kiadott, de még le nem bonyolított engedély volt.

Brkity nem volt megelégedve a miniszter válaszával, sőt egy újabb kérdéssel fordult hozzá. Tudomása van arról, hogy Popovics Györgye országgyűlési képviselő újabb tíz vagon só szállítására kapott engedélyt.

A miniszter Brkity második kérdésére nem válaszolt. Zsalyevics Alexa radikális képviselő is hozzászólt ehhez a tárgyhöz, aki szintén élesen bírálta az egyedárusítások kezelési módját. Azután az elnök szavazás alá bocsátotta az interpellációt és a többség határozata alapján levették a napirendről.

Sankovics Cséda földmivespárti az erdszabalyozó bizottságok munkája ellen emelt kifogásokat. A jelenlevő erdő-és bányalányi miniszter azonnal válaszolt Stankovics kérdésére és kijelentette, hogy csak akkor tud érdemleges választ adni, ha konkrét eseteket nevez meg. Az elnök ezután az ülést bezárta.

A delutáni ülést Ribár elnök öt órakor nyitja

meg. A teremben igen kevés képviselő volt jelen.

Napirend előtt folytatják a délelőtről elmaradt interpellációk előterjesztését.

Miletics Nikola (radikális) interpellálta a pénzügyminisztert, hogy Paracsinban a pénzügyigazgatóságnál egy Brankovics nevű hivatalnok működik a kellő, törvényes kvalifikáció nélkül. Ugy látszik, ebből rendszert csinálnak, mert igen sok azon állami szolgálatban levő állami tisztviselő száma, akik minden előképzettség nélkül és a megfelelő kvalifikáció hiányával töltik be állásokat. Ebből egy az államra, mint a polgárokra súlyos károk hárulnak. Kívánja, hogy csakis a megfelelő minősítéssel rendelkező hivatalnokokkal töltsék be az állásokat.

Kumanudi pénzügyminiszter válaszul az interpellációra. Kijelenti, hogy tudomása van arról, hogy a paracsinai pénzügyigazgatóságnál egy alkalmazásban levő hivatalnok nem rendelkezik a kellő kvalifikációval, azonban a kormány ebből egyáltalán nem csinál rendszert és csakis különös méltánylást érdemelő esetekben tér el attól a szigoru elvől, hogy valamely állást kvalifikáció nélkül tiszviselővel töltsék be. Ilyen különös méltánylást érdemelő eset a Brankovics Nikoláé, akinek igaz hogy nincs meg a kellő képzettség, de a szaloniki fronton hősiesszen küzdött és a szávedősságig vitte fel. Nem volna méltányos, ha egy ilyen érdemes tisztviselőt, aki a saját szorgalmával küzdött fel magát, mellőznék.

Miletics tudomásul veszi a miniszter választ.

Ezután áttérnek a napirendre: a költségvetés tárgyalására.

Raics Balázs (klerikális, suboticei képviselő) szólal fel ezután. Bírálja a költségvetést általánosságban és részleteiben, majd hangsúlyozza, hogy a katolikus

egyházat elnyomják, a katolikus tanintézetekben az ifjúságot nem nevelik a vallásoktatásban olyan mértékben, ahogy az alkotmány előírja.

Raics beszédét a radikálisok és demokraták folytonos közbeszólásokkal zavarták.

Ezután az ülést fél 9 órakor berekesztették. A legközelebbi ülés csütörtökön reggel 9 órakor lesz.

Az államtanács

Az államtanács tagjainak választása erősen foglalkoztatja a parlamenti klubokat. Mig egyfelől a radikálisok és demokraták hosszú, kulissza mögötti viták után megállapodtak az államtanácsosi helyek paritásában, addig az ellenzék újabb sérelmekkel hozakodik elő. Azzal érvelnek, hogy egy ilyen alkotmányjogilag fontos intézményt, mely számtalan közigazgatási és pénzügyi kérdésben döntő fórum, nem lehet pártérdekek játékszerevé tenni. Az államtanács működésében független a parlamenttől, tehát legalább is olyan politikai függetlenséget kell neki biztosítani, mint aminővel a bíróságok rendelkeznek. Tehát nem pártember lehet, hanem elfogulatlan államférfiakat kell oda ültetni.

Ezen felszólaló objektív és helytálló bírálat mögött azonban kétségtelenül az a törekvés áll, hogy az ellenzék is szeretné exponenseit bejuttatni az államtanácsba. Kétségtelen, hogy a földmivespárt és a szocialisták követelik fogják, hogy helyet kapjanak az államtanácsban. Hogy azonban a nemzeti kisebbségeket is illetné meg hely az államtanácsban, arról valószínűleg az ellenzék is meg fog felekedni. Ez pedig annál sejtélhetőbb, mert a nemzeti kisebbségeknek végre módot ad az államtanácsról szóló törvény, hogy a közigazgatási hatóságok védelmébe essen egy elvben politikamentes független fórumnál keressen orvoslást.

Beogradi jelentés szerint a demokraták kivételével az összes kormánypártok megválasztották jelöltjeiket az államtanácsba.

A radikálisok listájában a következők nevek szerepelnek: *Popovics, Miladinovics, Szpaszovics, dr. Szardelics, Ukanovics, dr. Szentmityics, dr. Manojlovics Joca, Szupilo Ivo és Kaszics.* A szlovén Kmetpárt jelöltjei *Szerinja*, a muzulmánok *Teodorovics Ibrahim bég.* A demokratáknál a késedelmet okozza, hogy egyes kijelölt képviselők személye ellen a radikálisok vétőt emeltek.

A demokratapártnak újabb miniszterválsága is van az eddigi kettő mellé: *Krsitelj Ivo* vallástügyi miniszter mondott le újabbán. Lemondásának oka az, hogy a kormány nem fogadta el teljesen a

Krstelj által Rómában és Sancta Margueriteben az adriai kérdésben megkötött egyezményeket és így a dalmáciai harmadik zóna és a Baross-kikötő még ma sincs kiírva. A lemondás elfogadásáról azonban még sem a kormány, sem a klub nem döntött, megvárták Nincsics és Markovics miniszterek visszaérkezését Bledből. Jól informált körök szerint a miniszterek utja fordulatot fog jelenteni az olaszokkal való meg egyezés kérdésében is.

Németország leszállította

az 1922-ik évre járó vasuti anyagokat

A beográdi kormány és Németország között a jóvátételi számlára történő szállítások tekintetében már a múlt évben meg egyezés jött létre. A megállapodások során Németország kötelezte magát arra, hogy a jóvátételi számla terhére vasuti kocsikat és mozdonyokat, vasuti műhelyeket, szerszámokat és egyéb közlekedési anyagokat fog szállítani az SHS királyságnak. A mozdonyok és vagonok szállítása már február óta folyt és Németország öt ezer vasuti kocsit és kétszáz mozdonyt adott át a Wiebadenben idéző szövetségi állandó jóvátételi bizottság útján a jogosítvány megbiztosításra. A megrendeléseket esetről-esetre a közlekedési minisztérium eszközölte a szükséghez képest, a szállított anyagok értékét pedig a jóvátételi számlán Németország járára írják.

A nagymennyiségű német szállítások folytán a kormány sikertelenül az ország kocsiállományát beállított hiányokat pótolni és a közlekedési viszonyokat javítani. A vasutak szükségletei azonban a már leszállított mennyiségnél jóval több vasuti anyag beszerzését tették kívánatosá és a megrendeléseket a közlekedési minisztérium a mindenkori szükséglet szerint eszközölte. A vasutak a megrendelések alapján még további szállítványokat vártak Németországból, azonban a német kormány most értesítette a beográdi közlekedési minisztériumot, hogy az eddig teljesített szállításokkal a jóvátételi évi számlája teljesen kimerült. Németország hajlandó a további megrendelt anyagokat is szállítani, azonban külön számlára, készpénzzel ellenében. A tárgyalások most ebben az ügyben megindultak a két kormány között és valószínű, hogy az SHS királyság a jóvátételtől függetlenül is nagyobb vasutanyag-megrendeléseket fog eszközölni Németországban.

Subotica egészségügye

Nem jelentkeznek a nyári járványok fokozott védelem az ebmarások ellen

Subotica egészségügye az utóbbi években nem a legkeltegettebb. Állandóan grasszálnak a városban a járványos betegségek és az elmúlt télen a vörheny, difteria és a tifusz rendkívül sok áldozatot is követelt. Még sokkal súlyosabb szokott azonban lenni a helyzet a nyári hónapokban, amikor a járványok rendszerint fokozottabban mértékben jelentkeznek, ami elsősorban a vízvezeték hiányának tulajdonítható.

Örömmel lehet megállapítani, hogy a nyári járványok ezidig még nem jelentkeztek Suboticán, bár a kánikulai hőség most már néhány hete megkezdődött. A városi tisztviselői hivatalból kapott adatok szerint a járványos betegségek csaknem teljesen megszűntek. Alig akad a városban szörvényszerűen egy-két difteria és sarchese, ami tehát egyáltalán nem

tekinthető járványnak, viszont ezidig még egyetlen tifusz vagy vérhas-eselet sem jelentettek a főorvosi hivatalnak.

Ez azonban nem jelenti azt, mintha a meleg nyári hónapok alatt nem kelene tartani attól, hogy ezek a bajok felültek újból a fejüket és ezért gondosan kell ügyelni az egészségügyi óvintézkedésekre, elsősorban a közlekedésre.

A veszett ebmarások száma állandóan emelkedik. Az idei nyáron hat ebmarást jelentettek be, amelyek közül három esetben a megmaradtakat a Pasteur-intézetbe kellett szállítani. Az ebmarásokra vonatkozólag egyébként a napokban szigorú utasítás érkezett a városhoz a közegészségügyi minisztériumból, amelynek értelmében a jövőben fokozottabban kell védekezni a

A kommunistákat gyanúsítják a külügyminiszter vonata ellen elkövetett merénylettel

A közbiztonsági ügyosztály főnöke is a vonattal utazott

A Nincsics külügyminiszter vonata ellen megkísérelt merényletről következő újabb jelentések érkeztek: A gyorsvonat 3-ika és 4-ike közötti éjjel 11 és fél óraker Mitrovitza és Sid között futott, amikor a mozdonyvezető észrevette, hogy a pálya egy részén felszedték a síneket.

Közvetlen a veszélyeztetett hely előtt sikerült a vonatot megállítani. A gyorsvonaton Nincsics külügyminiszterten kívül utazott Lazarevics Váza, a belügyminisztérium államvédelmi osztályának főnöke, a feleségével, továbbá Groll Mihály, a beográdi Nemzeti Színház igazgatója.

A vonat megállása után Nincsics és Lazarevics osztályfőnök rögtön kiadták a rendeletet a vizsgálat megkezdésére.

Megállapítást nyert, hogy a gyors-

veszettség ellen, mint eddig. Előfordult ugyanis több olyan eset, hogy megmaradt egyáltalában nem jelentkeztek a halottnál, vagy késedelmes jelentkezés folytán nem voltak idejében Pasteur-intézetbe szállíthatók.

Szorosan a város közegészségügyéhez tartozik a városi bakteriológiai intézet működése is. Annál sajnálatosabb azonban az a körülmény, hogy a bakteriológiai intézet még mindig csak nagyon korlátozott működést fejt ki, amennyiben mind a mai napig sem kapta még vissza a novisadi bakteriológiai intézetnek kölcsönzött és ma pótolhatatlan műszereket. Ezeknek a finom műszereknek a hiányában pedig a városi vegyvizsgáló laboratórium képelem sok olyan vizsgálat megjelésére, amire föltétlenül szükség lenne.

A választók összeírásának előkészítése Suboticán

— Julius 20-ig el kell készülni a választók névjegyzékének —

A választói névjegyzék elkészítéséről szóló törvény, amint ismeretes, igen sok tekintetben vitára ad alkalmat. Az egyes törvényhatóságoknál a rendelet határozatait különbözőképpen magyarázzák. A subotici választók összeírása ügyében Orcsics Lázár városi főjegyző lent járt a minisztériumban, hogy utasításokat szerezzen az összeírás részleteire vonatkozólag. Orcsics főjegyző már visszaérkezett Beogradból, ahol az 1920. évi subotici választói névjegyzék visszaküldését megsürgette, mert a törvény értelmében ennek a régi névjegyzéknek az alapján kell az új névjegyzéket összeállítani.

A Bácsmegyei Napló munkatársa beszélgetést folytatott Orcsics Lázár főjegyzővel, aki a választói névjegyzékek összeírásának munkálatait intézi. Arra a kérdésre, hogy a névjegyzék összeírása miképpen fog történni, Orcsics főjegyző a következő fölvilágosítást adta:

— A választói névjegyzékeknek a törvény értelmében július 20-ig el kell készülni. Ez az aránylag rövid terminus igen gyors munkát kíván. Eppen ezért

szó sem lehet arról, hogy a város közleg házról-házra járva írják össze a választókat, sem pedig arra nincs elég idő, hogy a választók összeírás céljából jelentkezzenek, mert ilyen módon nem lehetne

vonat előtt egy órával a menetrend szerint rendes időben közeledő személyvonat akadálytalanul áthaladt a kritikus ponton és folytatta útját. Ebből az derül ki, hogy a merényletnek legfőbb huzsonöt percnél idő állott rendelkezésükre a sínnek felszedésére. Továbbá kétségkívül megállapították, hogy a tettet a viszonyokkal és a vasuti szolgáltatás teljesen ismerős egyének, bizonyosan vasuti munkások, hajtották végre. A véleményem az, hogy a merénylet kommunisták műve, akik ilyen módon akarták megakadályozni, hogy a Steics megkegyelmezésének megmúszása ügyében utazó Nincsics a király elé jusson.

A gyorsvonat három órai késés után, ami alatt a pályát kijavították, folytatta útját.

néhány nap alatt elkészülni a százezer lakosú város választóinak összeírásával. Így tehát arra vagyunk utalva, hogy

a választói névjegyzéket a rendelkezésünkre álló hivatalos adatok alapján készítsük el.

Természetesen az 1920. évi névjegyzéket ki kell még egészíteni, az új választókra nézve is van a városnak elég hivatalos adata, egyébként, hogy ez a kiegészítés milyen módon fog megtörténni, arra nézve még nincs végleges döntés.

Arra a kérdésre, hogy Suboticán fölveszik-e a választói névjegyzékbe a nemzeti kisebbségekhez tartozókat, a főjegyző csak a következőket volt hajlandó mondani:

— Az alkotmány értelmében a nemzeti kisebbségeknek is biztosítva van a választójoguk. Egyébként erről a kérdéstről, illetőleg arról, hogy ez Suboticán miként fog a gyakorlatban megvalósulni, egyelőre nem nyilatkozhatom.

A választók névjegyzékének összeírására vonatkozó előkészületeket különben már megtették. Magát az összeírást még azért nem lehetett megkezdeni, mert az 1920. évi névjegyzék nem érkezett még meg Beogradból. Azonban ennek megérkezése most már minden nap esedékes és ezután azonnal megkezdik az új névjegyzék készítését. A névjegyzéknek

július 20-ig teljesen el kell készülni és ezután július 25-ig már az elsőfokú bíróság fogja a listát ellenőrizni és a szűkésnek talált kiigazítások után megerősíteni.

A nemzeti kisebbségekhez tartozóknak a választói névjegyzékbe való felvétele ügyében azonban senki sem hajlandó világos választ adni. Néhány nap előtt ugyan Dobanovacski Pál főispán már kijelentette a „Bácsmegyei Napló” munkatársa előtt, hogy a törvény rendelkezése értelmében Suboticán fölveszik a nemzetségeket a névjegyzékbe, ma pedig Orcsics főjegyző is kijelentette, hogy az alkotmány értelmében a nemzeti kisebbségeknek is biztosítva van a választójoguk, de azt, hogy a névjegyzékbe belekerül-e mindenki, akinek az alkotmány és a törvény választói jogot ad, senki határozatlan és félreértést kizáróan nem állítja.

Tömeges betörések Osijeken

— Osijek munkatársunktól —

Feltűnő és magyarázatra szoruló jelenség, hogy más városokban hónapokig sem fordul elő annyi bűneset, mint osijeken huszonegy óra alatt.

A legutóbbi két nap bűnkrónikája a következő:

Kuria Dragutin realgimnáziumi tanár följelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes, miáltal a család kirándulásra volt a környéken, átkulcsal behatolt a lakására, ahonnan több ruhát és fehérneműt elloptak. Az elvitt holmik értéke meghaladja a 10.000 koronát.

Kramer Károlynak ismeretlen tettes a lakása folyosójáról ellopta a vonatú Puch-motorkerékpárját. A kár 10.000 korona. Egy másik hasonló lopás is történt: Lang Gusztáv kereskedőnek új kerékpárját, miáltal a város legforgalmasabb helyén bevásárlásokat végzett, a boltját mellől elvitték. A kár 6000 korona.

Dziketa István hajós följelentést tett a rendőrségen felesége ellen, aki egy Dettlinger Izidor nevű borhelyeséddel megszőkölt tőle és néhány ezer korona készpénzt, valamint számos ruhaneműt elvitt magával. A szőkövény szerelmes partnyomozák.

Wochsler Berta babjanovics asszony néhány nappal ezelőtt — pár napja megérzés céljából — egy osijek-i ismerősének, Reich Zsigmondnak átadott egy finom titűrbőndőt, amely finom ruha- és fehérneműket tartalmazott. A bőrdőn tartalmát Reich családja ellopta. A kár 80.000 korona.

Az Osijek szomszédságában levő Cerenko-pusztán, miután Wurstaum György, a pusztla tulajdonosa távol volt otthonától, betörők jártak és elvitték két új férfiruhát. A kár 14.000 korona.

A följelentések következtében megindított nyomozás során aztán a rendőrség sikerült, ha nem is a most elkövetett betörések és lopások tetteseit, hanem korábbi bűntények elkövetőit letartóztatni. Így három veszedelmes tolvajt tettek ártalmatlanná és pedig: Dimitrijevsz Nikola notárius tolvajt, akit éppen akkor értek tetten, amikor egy alsóvárosi vendéglőben egy asztaltársaság zsebéből kiemelte a súlyos pénzlárcát. Hasonló tevékenység közben fűllették le Kovjanics Péter foglalkozás nélküli egyént, aki Schmidt Lipót beljei bogárnármester zsebéből szabadította meg a pénzlárcát; míg Matics Mijó zagrebi lakossággedet különböző betörések és lopások miatt tartóztatták le. Mindhárom letartóztatott egyént átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

A zágrebi földműves szövetség elszakadt a beográdi szövetségtől

A Bácsmegyei Napló megírta, hogy a Rádics-párt elküldötte képviselőit a prágai szláv földműves szövetség ülésére, amelyen a szláv államok majd minden földműves kamarája képviseltette magát. A zágrebi földműves kamarát Predavec Jsip, a Rádics-párt alelnöke képviselte a kongresszuson.

Predavec az ülésen nagy beszédet mondott, amelyben heves támadást intézett a beográdi földműves kamara vezetősége, elsősorban pedig annak elnöke, *Avramovic* képviselő ellen, aki szerinte politikai célok szolgálatába állítja a földműves szervezeteket és a horvátországi alakulatok nem követhetik az országos földműves-pártot jelenlegi politikájában. Éppen ezért bejelentette, hogy a zágrebi földműves kamara elszakadt a beográdi központtól és kérte a nemzetközi gyűlést, hogy mondja ki, hogy az egyes kamarák közvetlenül is tagjai lehessenek a szláv földműves szervezetek nemzetközi szervezetének. A gyűlés ezt a javaslatot el is fogadta, úgy hogy a zágrebi kamarának a beográditól való elszakadása most már hivatalosan is megtörtént.

Reinhardt

az S. H. S. királyságba készül!

— Német színészek vándor-turné —

Már több ízben volt arról szó hogy a modern színjátszás nagy apostola: Reinhardt — Berlinből Bécsbe teszi át székhelyét. A tervek ellen a bécsi színházi direktorok tiltakoztak legjobban és amikor arról volt szó, hogy Reinhardt a Schönbrunnban lévő Schloss-Teater megkapja, Wildgang, a Burgszínház jelenlegi igazgatója, aki a nyári szezonban a Burgszínház személyzetével a Schloss-Teater ban játszik, kijelentette, hogy lemond állásáról. Bécsben, ugye látszik, a hivatalos körök többször becsülik Wildgangot, mert a közoktatási miniszter Wildgang javára döntött. Így Reinhardt a drámai színházak közül egyiket sem kapta meg. Később a Karczag Konzernnal tárgyalt valamelyik operett-színház megnyerése végett. Ezek a tárgyalások sem jártak eredménnyel. Reinhardt azonban a sikertelenségek dacára sem mondott le terveiről. Eredeti terve az volt, hogy Bécsből az utódállamok közönségével meg fogja ismertetni a modern színjátszást. Ugy tervezte, hogy a bécsi színházi szezon egy részét az utódállamokban tölti és ott is bemutatja a Bécsben bemutatott darabokat. Bécs csak kiinduló pontja lett volna annak a kulturális kampánynak, amelyet Reinhardt a modern színház érdekében akart megindítani és a nagy nemzetközi kulturcentrumoktól távolos utódállamok közönségét a modern színpad experimentumaival megismertetni.

Reinhardt minden törekvése megtört a bécsi színházgatók profit éhességén. A kudarc azonban nem vette el Reinhardt kedvét attól, hogy tervét valamely

más formában meg ne valósítsa. Reinhardt társulatával minden esztendőben játszik Salzburgban. Ez a vendégszerelés körülbelül egy hónapig tart. A társulat rendszer tagjain kívül a bécsi drámai színészek legjobbjai is szerepelnek. Különösen ebben az esztendőben szándékozik igen sok bécsi színész részt venni, tekintettel a rossz bécsi konjunkturára. Reinhardtnak most az a terve, hogy a salzburgi vendégszerelés után a bécsi színészekből egy társu-

latot szervez és ezzel a társulattal valóra váltja régi tervét, az utódállamokba tervezett vándorturnét.

Ebben az irányban, amint értesülünk, Reinhardt megkezdte a tárgyalásokat. A salzburgi vendégszerelés befejezése után megkezdte vándor turnéját. *Legelső sorban az SHS. királyságba szándékozik jönni Reinhardt, innen Romániába, illetve Magyarországra és Csehszlovákiába folytatná útját.*

Az országos újságíró-kongresszus programja

— Subotícán és Novisádon tartják a kongresszust —

A jugoszláv újságíró egyesület központi irodája megküldötte a subotíci újságíró szervezetnek a szeptemberben megtartandó kongresszus részletes programját.

A program szerint szeptember 8 és 9-én a kongresszus Subotícán a következő tárgysorozatot fogja letárgyalni.

1. Elnöki, titkári, pénztárosi és felügyelőbizottsági jelentés.
2. A szindikális szervezkedés. Előadó: Jovánovics.
3. A sajtószabadság kérdése. Előadó: Komadinity.
4. Nyugdíjalap. Előadó: Vodop.
5. Kórházalap. Előadó: Franyics.
6. Az újságíró kamara kérdése. Előadó: Vodop.
7. Alapszabályrevízió. Előadó: Kovácsics.
8. Új elnökség választása.
9. A cseh újságírók jelentése. Előadó: Nebeszki.
10. Indítványok.

A kongresszus novisadi programja a következő:

1. Megnyitja Smolej, a ljubljainai szervezet elnöke.
 2. A szindikális szervezkedés. Előadó: Jovánovics.
 3. Alapszabály vita. Előadó: Jovánovics.
 4. A szindikátusok megválasztása.
 5. A kollektív szerződés. Előadó: Vodop.
- A kongresszus előkészítő munkálatai mindkét városban folynak. A subotíci szervezet csütörtökön anketát hívott egybe, amelyen Tabakovics alpolgármester és Lepedat pénzügyi tanácsos közölték, hogy a város részéről a kongresszus rendezői mindennemű támogatásra számíthatnak. Az anket, tekintettel a jelen voltak csekély számára, érdemleges határozatot nem hozott.

Veszélyben a vasuti közlekedés

Személyzethiány miatt nem tudják indítani a tehervonatokat — Miért nem veszik vissza az elbocsátott vasutasokat? —

A vasut — minden ország gazdasági életének fő ütőere — ismét veszélyben forog.

Ezuttal nem a mozdony- és kocsihiány, hanem olyan körülmény okozza a veszedelmet, amit a legkönnyebb lenne elhárítani, — ha kicsinyes és rosszul alkalmazott politikai szempontok nem gátolnák a mizériák orvoslását.

Jól emléinkben élnek még a mult esztendő vasuti szállítási nehézségei, amikor mozdony- és vagonhiány miatt a vasutak csak a legnagyobb nehézségek mellett, óriási késedelemmel, az érdekelteknek és a gazdasági életnek nagy károkat és költségeket okozva tudták lebonyolítani az aratás idején megnövekedett forgalmat. A közlekedésügyi minisztériumnak a német jóvátételi szállítások terhére sikerült ezeket a hiányokat mostanig olyannyira pótolni, hogy az idej aratási kampányt teljes felkészültséggel várhatta volna a vasut, amikor újabb súlyos hiány: a személyzethiány, megakasztotta és teljes megbénulással fenyegeti a forgalmat. Ez a hiány már most, holtsezón idején olyan nagy méretet öltött, hogy egyes helyeken

naponta be kell szüntetni egy-két tehervonat indítását, mert nincs elegendő vonatkiszérő.

Amikor ez a mizéria már a júniusi és júliusi megcsappant forgalom mellett ennyire észrevehető módon mutatkozik, természetes, hogy ugy az illetékes körök, mint az érdekelte gazdák és kereskedők

a legnagyobb aggodalommal tekintenek a közeledő őszi szállítások elé, amikor a vasutaknak a gabona-, élelmiszer- és tüzelőanyag-szállítások torlódása miatt a mostani forgalomnak legalább ötszörösére kell előre felkészülniök.

A veszedelmes személyzethiány pótlása igen egyszerű módon megoldható volna megfelelő számú újabb alkalmazottak felvételével. Ez azonban egyelőre

a költségvetés hiánya miatt nem vihető keresztül. Mivel az évi budget nem készült el, a közlekedésügyi minisztériumnak és így a vasutigazgatóságoknak nincs fedezetük az újabb személyzeti kladásokra. Ez azonban csak pillanatnyi akadályt jelentene, mert a költségvetési törvényjavaslatot már tárgyalja a szkupstina és annak megszavazása csupán rövid idő kérdése. Sokkal nehezebb problémát képez azonban az igazgatóságok számára az, hogy ha a szkupstina a költségvetés keretében megadja a felhatalmazást a vasuti személyzet kiegészítésére,

honnan vegyék a megfelelő embereket?

Itt nem egy, nem tíz és száz, hanem ezernyi új vasutas alkalmazásáról van szó. Az pedig bizonyos, hogy vasutasokat márholnapra teremteni nem lehet.

Amilyen fontos szerve minden ország közzgazdaságának a vasut, éppoly életbevágóan fontos az is, hogy annak minden helyén, az

igazgatói székekben és a fékezőfülkéjében hozzáértő emberek üljenek. Az időnként mutakozzó normális hiányokat lehet új, kezdő emberekkel pótolni, de minden helyen, *ezerszáma kezdő alkalmazni nem lehet.* Akkor, amikor a vasutára milliárdokra menő értékeket bíznak és százmilliókra megy évente a hiányokért a feleknek a vasut által kifizetett kárpótlás és akkor, amikor egy hibás váltóállítás vagy rossz fékezés is tömeges emberáldozatokat és százmilliók károkat okozhat, — a felelős tényezők előtt nem lehet közömbös a legprimitívebb rakatári munkás, fékező vagy váltóór személye sem. Joggal lehet *bizonyosra* venni azt, hogy ha a budget megszavazása után mind kezdő és ismeretlen emberekkel pótolják a hiányokat, — a kezdő személyzettel nem tudják pótolni a jelenlegi súlyos hiányokat és legalább egy éven belül, míg az új emberek bele nem tanulnak szakmájukba, a forgalmat kellő intenzivitással nem tudják megindítani és fenntartani.

Ilyen körülmények között, minden politikai tendenciától mentesen, kizárólag a gazdasági és így az állami élet zavartalansága érdekében rá kell mutatnunk azokra az

elbocsátott magyar vasutasokra, akik legelső sorban alkalmazások volnának a vasuti személyzetben bedólt veszedelmes hiányok pótlására.

Nem akarjuk rekmünálni azokat az okokat, amelyek miatt két évvel ezelőtt tömegesen elbocsátották a régi, kipróbált magyar vasuti személyzetet. Meg kell azonban állapítani azt, hogy az ő hiányuk még most is annyira érezhető, hogy — mint említettük — naponta több vonat beszüntetése válik szükségessé a kiserőszemélyzet elégtelensége miatt. Azt a legvakabb nemzeti elfogultság sem vonhatja kétségbe, hogy ezek az emberek évtizedeken át, a legnehezebb viszonyok mellett is, *becsületesen, hozzáértéssel és zavartalanul* állták meg helyüket. Az ő elbocsátásuk óta nem csökkent a küldeményeknél előállított hiányok, erkölcsi okokból tehát nem eshetnek kedvezőtlenebb elbírálás alá, mint az államalkotó nemzethez tartozó kollégáik. Akkor pedig, amidőn a vasut válságba kerül az alkalmazottak hiánya miatt, ők pedig munkahiány, kereszteti lehetőségi hiánya miatt anyagi válságokkal küzdenek, — ezt az országra és magánosokra is egyaránt súlyosan káros *kétféle válságot eliminálni lehetne az elbocsátottak újból való alkalmazásával.*

Egyetlenegy ok szólhatna csak a reaktiválás ellen:

a politikai, nemzetiségi szempont,

amely miatt ők annak idején állásukat elvesztették. Ezzel szemben meg kell azonban állapítani azt, hogy

a vasut nem politikai terület,

a vasuti távirókészülék mellől, a váltók és a fékek kezelése közben a szilárd bázisokon nyugvó államhatalmat veszélyeztetni nem lehet. Két év óta a nemzetiségi elmentétek és gyűlölködések alábbhagytak, a magyarság mint nemzetiségi kisebbség tanúságot tett megbízhatóságáról és lojalitásáról

ról, az állampolgárság ügye is rendezést nyert, — semmi sem teszi tehát indokolttá azt, hogy az állam saját érdekeinek, a vasuti és gazdasági forgalom folytonosságának veszélyeztetésével továbbra is kiaknázatlanul hagyja azokat a munkacsoportokat, amelyek még mindig rendelkezésre állnak.

Eppen a napokban hangzott el arra hivatott helyről a dicséret a magyar tanítók működéséről. Még az elemi iskola is, ahol a jövő generáció államalkotó elemei a világfelfogás alapjait képező oktatást nyerik, több alkalmat nyújt politikai ténykedésre, mint a vasuti munka. A magyar tanítók bizonyosságát adták annak, hogy működésük nemcsak nem veszélyezteteti, de támogatja az állam érdekeit. Ennek a működése helyén meghagyott egyetlen kategóriának az eddigi teljesítménye kell, hogy megnyugtatólag hasson magasabb helyen is a magyar nemzetiségek és a magyar nemzetiségű állami és közalkalmazottak megbízhatósága tekintetében.

A zemuni csendőrnagy bűnpöre

Sulyos vádakat igazolnak a tanuk — Pénteken lesz ítélet

Kézel két heti szünet után újra tárgyalás alá került az oszjeki törvényszék előtt Stenzel Vladimir, ezidőszent zagrebi takarékpénztári tisztviselő, volt magyar csendőrnagy bűnpöre, aki ellen tudvalevőleg az a vád, hogy a világháború első hónapjaiban Zemunban és környékén, mint a zemuni portyázó lovascsendőr-különítmény parancsnoka, a szerb lakossággal szemben kegyetlenkedett.

A szerdai folytatásos főtárgyaláson ismét több tanu vonult föl, akik az eddig kihallgatott tanuk és sértettek vallomásaihoz hasonlóan sulyos adatokat szolgáltatottak a volt csendőrnagy ellen.

Miskov Stjepan elmondotta, hogy a háború kitörése után Stenzel őrnagy csendőrei letartóztatták, mint az ellenséggel rekonzenszezőt, majd később Zagrebba szállították, ahol a hadbírószék három évi fegyházra ítélte el. Ezt a büntetését ki is töltötte. Letartóztatásakor nem bántották, de éjjel 11 órakor az őrnagy megjelent a fogdában, sorba állította a foglyokat és mindegyiket fölhívta, hogy valjra be, amivel vádolják. Amikor ezek ártatlanságukat hangoztatták, jelt adott a csendőrinek, hogy *kezdhetik*. Erre megkezdődött a verés, amelyet a csendőrök bottal, vesszővel, korbáccsal és bikacsokkal végeztek. Ő maga mindjárt az első éjszakán husz botütést kapott, amire elájult, a csendőrök azonban tovább verték. Hogy összesen mennyit kaphatott akkor, nem tudja, mivel ájult volt, de a cellatársai később azt mondták neki, hogy legalább 40—50 botütést mérték rá a csendőrök. Látta később a botot, amely teljesen szétfoszított állapotban volt. A teste sokáig sebes volt az embertelen veréstől. Később a mitrovicai fegyintézetbe került, ahol Danes dr., a fegyház orvos *horzavod* látta testén a szörnyű nyomokat. Jegyzőkönyvet vettett föl a sérülésekről, amelyeknek alapján megítélte a hivatalos főjelentést Stenzel őrnagy ellen. Nem követel kártérítést.

Danes dr. mitrovicai fegyházi orvos tanukénti kihallgatása következett ezután. Az orvos elmondotta, hogy a csendőrök által annak idején beszállított foglyok egy részét kezelés alá

Mivel pedig az állannak is elsőrendűen fontos érdekét képezi a vasuti forgalomnak a rendbehozása, a közlekedés zavartalanosságának biztosítása, közérdekből fontos, hogy *illetékes helyen revízió alá vevék azt a káros fellegást, amelynek következtében elvileg ellene vannak a magyar vasutasok alkalmazásának.*

Miután a költségvetési törvény elfogadása már később áll, a melynek alapján ki lehet egészíteni a nagyon is hiányos vasuti személyzetet, a máris sűrűn előforduló forgalmi zavarok pedig kardinális teszik a fennálló személyzeti hiányok pótlását, a nagy szállítási időszak közeledtével *egyetlen helyes megoldás tudja biztosítani a közlekedés zavartalanosságát, ha legfelsőbb helyről elvi döntéssel feljogosítják a vasutigazgatóságokat arra, hogy a hiányokat megfelelő mértékben a nemzetiségük miatt annak idején elbocsátott magyar vasutasok reaktíválásával pótolják.*

vette, még pedig Miskov Stjepán, Propics Milán és egy 16—17 év körüli parasztfiút. Ezek nagyon sulyos természetű sérülésekkel kerültek oda, amelyeket a zemuni csendőrök kínzásaitól szenvedtek el és amelyek miatt ő főjelentést is tett a csendőrök ellen, de az eljárást akkor nem indították meg.

Propics Milán elmondja, hogy amikor letartóztatták és az őrnagy eleveztek, az anélkül, hogy bármit is kérdezett volna tőle, megpofozta, azután egy cellába vezettette. A következő napon az őrnagy parancsára a csendőrök elverték. Ugyanakkor Miskovot, Belobokot és Szávicot megverték.

Kircsanszky János a következőket mondja el:

— Stenzel őrnagy egy csendőrpárucával jelent meg a lakásomon, hogy ott házkutatást fogatosítson. Szétdobált mindent és találta is egy Péter király-naptárat, amelyben a pénzemet szoktam tartani. Akkor éppen 1512 korona volt benne. Az őrnagy a pénzt és a naptárat elkobozta, engem pedig letartóztatott és a csendőrlaktanyába kísértetett, ahol 25 botot veretett rám. Azután becusukatott. A pénzemet nem adta vissza és azt hiszem, hogy azt az őrnagy a csendőrei között osztotta szét.

Markovics Stjepán sértett előadja, hogy őt nem csupán a vádolt, hanem Schwarz Iván csendőrezredes is bántalmazta, ugyanaz a Schwarz Iván, aki később csendőrbábornok lett, majd a monarchia összeomlásakor öngyilkosságot követett el, a felelősségrevonás miatti félelmében. Schwarz, miután elverte, egy héttig mindennap átküldte Stenzel őrnaghoz, további kezelés céljából. Az őrnagy őt meztelen testén ütötte-verte, sokszor ájulást.

Ljubinovics Panta elmondja, hogy az őrnagytól pofonokat kapott. Később megszökött.

Sztojkovics Szvetozár előadja, hogy őt magát sem az őrnagy, sem a csendőrei nem bántalmazták ugyan, de tanuja volt a mások kínzásának. A jaggatásokat, nyögéseket és sírástok mindig hallotta, amiből tudta, kit vernek meg éppen akkor. Emlékszik

rá, hogy egy izben, amikor Panic Ignác, aki öregsége miatt nem tudott a picrossé megszúni, hanem a földön feküdt, az őrnagy belépésekor nem emelkedett föl, mire Stenzel belérgott. A később Péterváradon kivégzett Szimonovics Bogulyob elmesélte

Az új behozatali tilalom hozzájárul a drágaság emelkedéséhez

Kereskedők elkésereése a kormány kereskedelmi politikája ellen

A behozatali tilalomról szóló törvény új módosító rendelkezéseit már ismertették és megállapítottuk azt is, hogy a módosító rendelet alig tartalmaz valamelyes enyhítést is. Kereskedők körökben, ahol ezt a rendeletet már nehezen várták, mert ettől remélték a behozatali megkönnyítést, a régi elkésereés ismét fellobban a rendelet kapcsán a kormány kereskedelmi politikája ellen.

Szakemberek rámutatnak arra a tényre, hogy az új rendelet, ugyanugy, mint az eredeti, megint nem szolgálja az ország gazdasági érdekeit. A behozatali tilalomra a belföldi ipar védelme érdekében feltétlenül szükség van, azonban *nincs semmi értelme olyan cikkekre is behozatali tilalmat követni, amelyet a még a belföldön egyáltalán nem állítanak elő.* Már pedig azon a néhány árucikken kívül, amelyet az új rendelet kivon a behozatali tilalom alól, még igen sok olyan árua vonatkozik a tilalom, amelynek a behozatala egyáltalán nem sértené a belföldi ipar érdekeit, hanem ezzel ellentétben a kereskedelem érdekében feltétlenül szükséges volna.

De maguknak a kereskedőknek a véleménye szerint az új rendelet *semhogy enyhítene az elviseheletlen drágaságot, hanem ellenkezőleg még hozzájárul annak emelkedéséhez.* Az új rendelet szerint ugyanis, ha egy kereskedő megkapja valamely árua a 60 napig érvényes behozatali engedélyt és ezen idő alatt az áru nem érkezik meg — ami semmiesetre sem a kereskedő, hanem inkább a rossz vasuti szállítás hibája —, akkor a kereskedőnek újból kérvényeznie kell

Beogradban a behozatal engedélyezését.

Eltekintve attól, hogy az ilyen kérvényezés mennyi utánjárással és kellemetlenséggel jár, az még sulyos költségeket is jelent az érdekeltek kereskedőkre nézve és újbóli kérvényezés esetén ezek a kiadások is megismétlődnek. A behozatali engedély megszerzésével járó tetemes költségeket pedig a kereskedő természetesen a fogyasztó-közönségre hárítja át az árak kalkulálásánál.

Nagyon sérelmesnek tartják még kereskedelmi körökben az új rendelkezések azon intézkedését is, hogy olyan üzemeknek, amelyek a behozatali tilalom alá eső cikkeket dolgoznak fel, *külön könyvet kell vezetni a behozott árurol,* hogy így a hatóságok módjában legyen ellenőrizni, hogy a kérdéses cikkeket a vállalat nem adta-e tovább feldolgozatlan állapotban. Ennél a pontnál a kereskedők rámutatnak arra, hogy már a forgalmi adó érvénybeléptetésénél is az ellen tiltakoztak leginkább a kereskedők, hogy tekintést kell engedniük könyvelésükbe. Ez az új eset azt látszik bizonyítani — mondják a kereskedők, hogy a kormány *szerszert akar csinálni egyes kereskedelmi könyvekbe való betekintésből, ami ellen a kereskedők tiltakoznak,* hivatkozva az üzleti titok védelmére.

Míndezeknek alapján megállapítható, hogy a behozatali tilalomról szóló új rendelet sem érte el célját és továbbra is káros következményekkel jár az ország gazdasági életére, csakugy, mint az eredeti törvény.

Öngyilkos lett a berlini emberevő

A berlini esküdtbírószék előtt folyó szenzációs büntügyi tárgyalást, amelynek főszereplője, mint azt tegnapi számunkban megírtuk, Grosszmann Károly, változatlanul nagy érdeklődés mellett folytatták.

A hesztias ember, a vizsgálat által kiderített bizonyítékok sulya alatt, még mindig nem tört meg, állhatatosan kitart a tagadás mellett. Tegnap a tanuk egész serege vonult fel, akik egy házbán laktak Grosszmannal és az emberevő rejtélyes életére vonatkozólag több olyan adatot szolgáltatottak a bíróságnak, amelynek alapján hamarosan napfényre kerül Berlin emberevőjének teljes bűnlajtsroma. A legutóbbi kihallgatás során Grosszmann beismerte, hogy viszonya volt egy Barthelel nevű leánnyal, aki szintén eltűnt, most azonban ezt a vallomását is megcáfolta és kijelentette, hogy Barthelel nevű leányt sohasem ismert. Régebbi vallomását azzal indokolta, hogy a rendőrségi nyomozás során egy női koponyát mutatták meg neki és ez a látvány olyan szuggesztív hatást gyakorolt rá, hogy legutóbbi kihallgatása során még mindig annak a hatása alatt állt és ezért ismerte be, hogy egy Barthelel nevű leánnyal viszonya volt. Ennek a szuggesztívnak már elmúlt a hatása és tisztá ontudattal jelenti ki, hogy vallomása

alap nélküli volt.

A tárgyalás során Grosszmann több ízben rosszul lett, önkívületi állapotban egy darabokra vagdalt női koponyához beszél, értelmen összefüggő mondatokban. Amikor magához tért, azzal a kérelemmel fordult bíráihoz, engedjék meg, hogy egy cigarettát elszívjon.

Az orvoszakértők véleménye szerint Grosszmann teljesen roncsolt idegzetű, tabeszra hajló ember, akinek családjában az anyai ágról két sulyosan terhelt egyén volt. Az orvosoknak az a felfogásuk, hogy egy atavisztikus esettel állnak szemben, aminek folytán a büntügy egész más szempontból ítélendő meg.

Berlinből jelentik: Grosszmann, a hírhedt öngyilkos tárgyalásának harmadik napján az éjszaka cellájában felakasztotta magát. A szenzációs büntügynek így vetett véget maga a gyilkos.

RUFF
féle csokoládébonbonok utolérhetetlenek

Ujabb irredenta per, újabb felmentések

Ítélet a nagyváradi öszzeszküvés perben

Szerda reggel fejezte be a hadbíróóság a nagyváradi öszzeszküvés per főtárgyalását.

Az agentprovokatórok ellen
A tárgyalás megnyitásakor az ügyész onagy tartott jogi szempontból is igen érdekes beszédet, amelyben a három denunciansra, névszerint Köhler Károlyra, Schell Henrikére és Rosner Valterre a legsúlyosabb feyházbüntetést kéri, mert dezertáltak a román hadseregből és Magyarország számára végeztek kémiszolgálatokat. Későbbi ügynöki szerepüket nem tekintni enyhítő körülménynek. Lehoczkyt, Pintért és Keresztet amnesztiára ajánlja, Farsch Jánosra halálbüntetést kéri.

A védőbeszéd
A főügyész védőbeszéde után dr. German Traján, Farsch, Kereszt és Pintér védője emlékeztet szólásra és Lehoczky és Pintér nevében kijelenti, hogy nem reflektálnak az amnesztiára, mert ártatlannak érzik magukat.

Dr. Román Valér Borgos és Lehoczky felmentését kéri. Hangsúlyozza, hogy azt a mozgósítási tervet és hadparancsot, amelyet Nováknál találtak, nem Lehoczky adta át, csak Novák titkolódzása miatt került Lehoczky a pör vádlottjai közé.

Dr. Oprea a denuncians Köhler Károly, Schell Henrik és Rosner Valter védője védenői felmentését, illetve a 97. szakasz alkalmazását kéri.

A bíróság azután tanácskozárs és ítélethozatalra vonul vissza.

Az ítélet
Déli két óraker hirdeti ki az elnök az ítéletet. A hadbíróóság a szökésben lévő Kotz Friedrichet, Frank Józsefet és Röminger Ist-

vánt szökésért és kémkedésért in contumaciam 10—10 évi kényszermunkára, a szökésben lévő Witz Imrét és Kádár Istvánt kémkedésért in contumaciam 3—5 évi kényszermunkára, Farsch János szakaszvezetőt fölmentette, az agentprovokateur funkcióit teljesítő Köhler Károlyt és Scher Henriket 6—6 hónapi fogházra ítélte szökésért, valamint Rösler Valter hadnagyot sikkesztésért 4 hónapi börtönrre és az elsikkasztott huszezer lei megtérítésére ítélte, Pin-

tér Rémuszt, Keresztet Lajost és Lehoczky Rudolfot nem bünösnek nyilvánította a bíróság és fölmentette, Soós Józsefet szökésért 4 hónapi fogházra ítélte. A fölmentett vádlottakat a hadbíróóság azonnal szabadlábra helyezte.
A kolozsvári, marosvásárhelyi, aradi, temesvári, kassai irredentepörök után most a nagyváradi öszzeszküvés pör is sorozatos fölmentésekkel végződött. Csak a jelen nem lévő vádlottakat és az agentprovokateurokat ítéltek el.

Bucsu a rövid szoknyától

A triviális nyíltság fölött győzött a kifokozatos sejtelnesség

Csodálatos módon — de be van bizonyítva, hogy a női mentalitás sokkal alkalmazkodóképesebb a férfiénál. A nő minden változást, mely belevág a megszokott életbe, sokkal nagyobb könnyedséggel bír el, sőt a legroviddebb időn belül már el is felejtette a mulat. Övé a jelen és ha a férfi megtörik az élet küzdelmében, rendszeren a nő az, aki talpra állítja.

Miért kerteljünk, ugys a divatról lesz szó ezután a megállapítás után. A divatról, mely a dolgozó ember társadalmat nagyrészt a nő szeszélyes és mindig újat és mást óhajtot önékítési vágyának rabszolgáncára fűzi és egyuttal eldönti az ipar és kereskedelem mindig más és új irányban való fejlődését.

A férfi ámulva és télenül nézi a nő kaméleonszerű átváltozásait s végül belenyugszik, hogy ez mind ő miatta történik. Pedig a divat bizonyos tekintetben mindig visszattöri azt a kort, melynek vágya, izlése és életfelfogása desztillálódik a nő öltözködés furlangjaiban.

A Renaissance súlyos pazar brókájába, vérgözben izzó fantáziájú démonok öltözködtek. A francia Lajosok udvarának mouche-val, fehér parókával felszerelt mozgatható bábjai törékeny játékszerai voltak koruk nőfiainak. A Bastille lerombolásnak, az ősi östönök stílizált meztelenségét valósították meg lenge fátylak alatti

és a *abroncsszoknya*, a *tournure*, a *biedermeier* mind külön-külön kifejezői annak a lelki pressziónak, mely-melynek nyomása alatt alakult ki a női divat.

Ki ne emlékeznék vissza fogvagtogató borzalommal a nyolc év előtti világkatasztrófa első jelentéseire? A kultúra védőáncái ropogva dőltek össze és temették maguk alá a dermedt emberiséget. És ime

a *törlemékek véres kószából kibömbel a rövidszoknya* nő.

Valami olyan új és szokatlan a harminc évvel visszamenőleg deconulit eltartak lábszárú hölgy megjelenésével szemben, hogy a harcitérről sebülten, vagy szabadságra visszaözönlő férfihad elkábúla dörszöli a szemét. Felesége, testvére, leánya, barátnője, akinek decens izlése légmentesen elkönönitte őt a női társadalom egy másik rétegétől, most utcán, társaságban szemérmetlen módon árulja el lábainak ivelő vonalát, melynek *édes titka a magántulajdon szentségének jellegével bírt.*

A háborus évek brutális életigazságsái egy-kettőre szövetkeztek a rövid szoknya uralmával.

A rövid szoknya a nők minden napjának kifejezőjévé vált. Megszokták a monének meztelen fényű láb-szárainak izgató játékát, mert a *vas-tog pamutharisnyákkal tokartó vádlók*

a sort álló kis polgárnők között: ki-egyenlítették rendkívüliségüket.

Az egész világon mindenki rövid szoknyát viselt ekkor, a kalandokra vágyó nő éppen úgy, mint a háztartásbeli, a bakfis éppen úgy, mint a Balzac-korabeli, a zergelábu, a *Büsenderfer*-lábu, — este, reggel, sportra, sétásra, táncra, mind, mind rövid szoknyát mutatkozott. A férfiak viszont megszokták és beletörődtek, hogy minden láb az ő tekintetük prédája. A hercegnő éppen úgy, mint a kofás és lassanként betetelke vele, a máskor, az ugynevezett régi jói dékben divatos hosszú szoknya, csak rövid időre lett számúve. A formás, izgató vádlík keretsu formája hatástalan maradt immár a férfi szemel előtt. A rövid szoknyás nőket a férfiak megszokták, — megunták!

A nők egy napon megilletődve konstalták, hogy *lábkirakituk megbukott*. Nem kell. Hiába szebb az egyik mint a másiké, a férfi szemel egyformán közömbösen siklik le róla. Láb csak láb és nem kábitásra, de jóntásra van predesztinálva. Ezen a ponton bukott meg aztán a rövid szoknya — végérvényesen, örökre! Tíz évre! Husz évre!

Mindsürűbben tűnnek fel korzóinakon a kárisz szabók által öltöztetett dának *bokáig érő hosszú szoknyában*. Sziluetjük merőben új. Valami titokzatos pikantéria,

valami izgató, rejtelmes sejtelen van a megjelenésükben.

A selymek, gázok, organdik esése a boka körül tekegözik, de *áttetsző anyagok elárul valamit*, ha a férfi szemel *katavá* fordul meg utána.

Ez a *hosszu szoknya* gyözelme édes titkával a *rövid szoknya* triviális nyíltság felett.

„PHILATELIA”
BÉLYEGKERESKEDÉS — SZÉCSI E.
SUBOTICA, FÓPSTA MELLETT
VÉTEL-ELADÁS-CSERE
Keresek megvételre has mált jogszólv bélyegeket
tekintet nélkül akadátsokra bármily mennyiségben
3147

Finale

lra: Moly Tamás

— Kis fiam, — mondotta Gáspárdy Dénes, fölnézett az üres kottalapról és fájdalmas pillantást velett az asszonykára, — nagyon kérélek, ne mászkálj most ki-be a szobában, ha nem muszáj!

Az asszonyka, vékony, kecses tekintetű, nagy barna szemmel vilant az urára s az ajtót betette maga után nesztelenül.

Gáspárdy utána nézett egy ideig, lassan elmosolyodott s a tehetetlenség egy mozdulatával dobta a hosszú cezurát az asztalon előtte fekvő kottalapra, melynek vonalrendszerét tele akarta írni hangjegyekkel.

Igaz, együtt volt már jóformán minden motívum ahhoz az öt részből álló zongora-darabhoz, melyen most dolgozik, de azért mégis szűksége van csendre és nyugalomra, mert az irás nagyon kelizgató. S éppen most, amikor az utolsó létel befejező taktusain dolgozik... a finale megoldása különben sem áll még tisztán elképzelése előtt.

Veronának ajánlja ezt a kis zongoradarabot, bátor kis feleségének, ki elszántan szerződött melléje, hogy együtt vigyék tovább a mai nagyon is nehéz élet súlyos terhét.

Holnapután készen akar lenni a munkájával annyira, hogy eljászhassa a feleségének. Pontosan erre a napra kell ezzel elkészünie, ebben most

nem tágit, nem mozdul el az asztala mellől és ha itt kell ülnie éjfel is.

Lov ílt most a muzsikus az irásztala mellé, előtte az üres lap papír, melyre rá kell írnia a hangjegyeket s ott hever a ceruza; ő meg a nadrágja rés zsebébe sülyesztett kézzel ül és rábámul az előtte álló virágokra, hallgatja a most lassan, de egyre erőtelhetőbb felcsendülő muzsikát a lérkében.

Ekkor nyílik az ajtó hirtelen rántással és belép az asszonyka.

— Nem dolgozol! Pedig azt mondtad, hogy okvetlenül el kell készítened azt a műszakát, mert terminusod van. Most ott ül és nem dolgozol!

— Kisfiam, — mondta erre szeliden a komponista, belül pedig ugyancsak melege lett, mert előtötte a hirtelen harag, — a magamfajta ember mindig dolgozik. Megmagyaráztam már ezt neked sokszor. Akkor is dolgozom, amikor látszatra féltlenül a pamlagon heverek és fölhámulok a menyeczeire.

— Valóban azt kívánod, hogy ezt elhagyjam? — szölt erre nyájasan, de gunyosan mosolyogva az asszonyka. — Nem szép, hogy ilyen bárgyúnak hiszel.

— Elég! — dörgötte most a máskor mindig szelid Gáspárdy s öklével nagyot üt az asztala.

... Hogy ezt nem akarja megérteni! Azt már a munka kisebbik része, amikor leül az asztalhoz és formába gyurja a gondolatait; az már a vesződségnek, vergődésnek egy embe-

ribb mozzanata. Az alkotó elme mindig dolgozik, nem pihen; folszod mindenféle anyagot, táplálkozik, megöriz benyomásokat és felejt fölleges részleteket. Foglalkozik kapott feladatokkal és keres megoldásokat anélkül, hogy ezt tudtára adná a gazdájának. De működik lázasan akkor is, amikor a gazdája künn jár a szabadban, sétál, látszatra munkátlanul, villamoson szorong vagy siet az utcán utatolatos elintézni való ügyekben, vagy amikor könyv van a kezében, melynek lapjaira rámered ugyan, de nem olvas, hanem beléje figyel, mert az agyvelő már megkezdte néki is észrevehetően, ütökzatos munkáját és dolgozik. Fölcsendülőnek lelkében a soha nem hallott melódiaik és jelenteknek formák, hogy megörizzék a drága zenei gondolatokat. Nagyszerű pillanatok ezek, meg se magyarázható folyamatok, amikor néki olyan lelki szenzációi vannak, mint kevés embernek, Nagyszerű láthatatlan emberi körösök dalolnak, megszólalnak gyönyörű hangszerek s a művészt rejtelmek örökön élő világa megnyílik előtte s ő részese lehet... S amikor eltelve ezzel a lenyigözö élménnyel, áhitatosan fojzadja a menyei ajándékot s a lelke belső lázban ég s az agyvelője forr a nagy fölindulástól, amikor a fogadtatás, a megismerés nagy misztériuma meg végre nyomorúságos hallandó énjében s ő meghatva érzi, hogy imé, parányva lett a diadalmas halhatatlanságnak és győztesen zugsnak fel a harsonák s a lelke felzokog repdeső

boldogságában: — akkor beleszólt ez a kis nő; az élete pársa, segítőtársa, egyetlen résztvevő hallgatója s buta tudatlanságával belchasi ebbe a szent lelki szövedésbe, mire szertereiben minden, hasznavehetetlen rongyokká foszlak, s az az érzés borzong rajta végig, mintha könyörtelen kézzel gyilkos acél pengéjűt döfnék a szívébe s nézik hideg értelmetlen szemmel a halódását...

Ezt nem lehet túrni... Most, amikor a finale utolsó, döntő ütemeit keresi... két keze öklöbe szorul... Amikor befelé hallgat, az agyvelőbe és lesi szorongó szívvel a megoldást, hogy itt most mi csendüljön fel... két keze ujai kinyílnak és nyelni készülnék... Hiszen ezzel a pár utolsó taktussal működik már csak, ezt már elhességezte az asszony néhányszor... S most a két marok vad erővel megragadja az asszonyka vékony nyakát és összeszorítja! A finale a fontos, érte? Ez a pár taktus itt a fontos, amiért már napok óta gyötördöm és nem tudom meghallani, mert hasztalan folszod évek óta a halhatatlan mesterek darabjait, mégsem tudod, hogy mi az: kifejezni egy gondolatot! Hasztalan vagy asszony, mégsem tudod, hogy mi az: megtermékenyülni s világra hozni egy művet és nem tudod, hogy milyen nagyszerű csoda megy ilyenkor végbe!

A muzsikus keze vadul szorult össze s ekkor halk zokogás csendül föl benne s egész egyszerűen akkordokban hallotta, mint peregnék az elmulás

Agyonlőtte magát egy nagyváradai bankigazgató

— Szencziócs letartóztatás —

Nagyváradról írják: Néhány hónappal ezelőtt fényes nappal betörték a Rákóczi-utáni Union-bank helyiségébe és mintegy 140 ezer lei értékű idegen valutát loptak el. A rendőrség akkor nagy apparátussal fogott a nyomozáshoz, a tetteseket azonban nem tudta előzni. A látványos sikertelenség azonban nem vette el a detektívtesület kedvét, a nyomozást tovább folytatta, még pedig nagy körültekintéssel és lehetőleg csöndben.

Pár nappal ezelőtt egy feltűnően elegáns hölgy érkezett Szovátáról Nagyváradra és a Palace-szállodában szállott meg. Kun Mária nevet írta a bejelentő-lapra. Kun Mária négy hatalmas bőrönddel és egy nagy ékszerkaszáttal jött Szovátáról, mindjárt átöltözködött s megjelent a korzón. Az idegen hölgy pompás rojtos selyem keppjével és gyönyörű fehér rókaival élenk feltűnést keltett. Ekkor még senki sem sejtette, hogy az elegáns nő detektívjel érkezett. Senki sem tudta ezt. Még Kun Mária sem. A detektívnek az volt a feladata, hogy Kun Máriaát kísérje figyelemmel és kövesse mindenütt.

Hétfőn délelőtt a nagyváradai rendőrség két detektívje jelent meg a Palace-szállodában és bekopogtatták Kun Mária ajtaján. Kun Mária ajtót nyitott. A detektívek röviden értékre adták a nőnek, hogy

örizetbe veszik és bőröndjeit, valamint több száz ezer lejt érő ékszereit lefogadják.

Kun Máriaát azonnal felkísérték a rendőrségre, ahol megkezdődött a kihallgatás.

Agyonlőtte magát az Union-bank ügyésze.

Ez hétfőn reggel 9 órakor történt. Dr. Popovics György a liberális-párt kormányra jutásig Nagyvárad polgármestere volt, azóta Nagyváradon tartózkodik és az Union-bank ügyésze lett. Dr. Popovics szintén Szovátán nyaralt, ahonnan Kun Máriaival csaknem egy időben érkezett meg. Hétfőn félizkor izgatottan ment haza lakására, ahol édesanyjával lakik. Az igazgató pontosan 10

könnyre a porba... Már fogja is a ceruzát és lázasan írja le a néhány taktust, mely neki a megoldás. Az öröme hol csendes, hol kiterő, ujjongó hangjait mi más fejezheti be, mint ez a nagyszerű zokogás! Hogy nem tudta mindjárt! A legegyszerűbb megoldást megtalálni a legnehezebb. És most csak néhány percre van szükség, csak most ne zavarja meg senki! Lázasan ír és nyög, jajong hozzá s neszel befelé... ez a fődolog most, ez a fontos, más semmi... Igen, ez ujjong hangzása, ahogyan kell! Jó lesz, jó lesz!... Boldogan mosolyog... Megvan! hátradől székében...

Út csöndesen a helyén s élvezte, hogy most csend van és nyugalom és nem moccan meg semmi körjött. Aztán gondolt egyet: nem várja meg a holnapután, hanem már most megajándékozta ezzel a művével az asszonyt, szegénykét. Fölfállt, az ajtóhoz ment s kiszólt:

— Veron! — Hangjában még mindig rezgett az indulat.

Az asszonyka bejött: meglátszott rajta, hogy mélyen meg van bántva.

— Ide jér, kis fiam, és ülj a karosszékbe. Most majd eljártsom neked valamit. Holnapután van a házasságunk harmadik évfordulója s ebből az alkalomból írtam ezt neked.

Aztán eljárt azóta legnagyobb művét, kissé döcögés és nem hibátlanul. Az asszonyka meghallgatta figyelmesen és ilyekézt megérténi. A finale határozott ellenmondást keltett benne.

órákor azt mondta az édesanyjának, hogy fáradt, pihenni akar és bement a szobájába. Néhány perc múlva éles dörrenés hallatszott a szobából és mikor az idős asszony benyitott, dr. Popovics György szétroncsolt koponyával a kereveten lekiált.

Halott volt. Frommer - pisztollyal homlokán lőtte magát, a golyó azonnal megölte.

Kun Mária letartóztatása és dr. Popovics György öngyilkossága között akaratlanul is összefüggést kell keresni és lehet is találni, mert nyílt titok volt, hogy intim szálak fűzték össze kettőjüket.

Mivel gyanúsítják Kun Máriaát?

Kun Máriaát Szovátáról detektív kísérte Nagyváradra, anélkül, hogy ő erről tudott volna. Ez a detektív huzamosabb idő óta figyelte a nagyváradon élő, dusan költséző nőt és az általa beszoalgotatott adatok alapján hajtotta végre a nagyváradai rendőrség a letartóztatást. A gyanu ugyanis már régebbi idő óta az, hogy az Union-bankban történt betörés és Kun Mária között összefüggés van.

Amint a renőrség Kun Máriaát őrizetbe vette, dr. Popovics György azonnal tudomást szerzett róla. Eddig semmit sem sejtett a nő múltjáról, fogalma sem volt és amikor megtudta mindazt, amivel barátijait gyanúsítja, annyira fájdalmasan érintette, hogy öngyilkos lett. Dr. Popovics György különben köztisztviselőben állott, mindenütt szerették és tragikus sorsa mély megdöbbenést keltett.

ALAKOK

Uj szakma

Asszony, tanuak van a bíróság elé idézve. Harmincöt éves, de jó ötvennek néz ki. Sovány, törődött testű, fakó arcu munkás-asszony, tisztán öltözve. — Már kihallgatta a bíróság, de nem tudja távozhatik-e a tereből, ül a padban. Arcára mintha oda lenne rögzítve a gyötörő gond. Ül a padban. Már nem is azt az ügyet tárgyalják, amelyben ő tanuskodott. Az utcájukban összeveszedtek a szomszédok, a nagy riadalomra is, mint a többiek, kiállt a kapuba, nézni. — Így lett tanu. A vádlottakat már részben felmentették, részben elítélték, de ő még ott ül a padban. Vár, nem tudja mire.

Odamegyek hozzá. Gyümölcsös kosár van mellette a padban, tiszta fehér kendővel letakarva.

— Jó asszony, maga már elmeht haza. Az ügye el van intézve.

— Készüöm, mondja csendesen és a kosár után nyul.

— Milyen gyümölcs van a kosarában? — Tessék megnézni.

— A kosarat takaró fehér kendőt fölemeli. Száraz galyak vannak a kosárban.

— Mi ez? — Az utcán szedtem. Jó lesz begyujtani.

— Mivel foglalkozik maga jó asszony? — Ezelőtt kivezető voltam.

— Mi az a kivezető? Hol volt kivezető?

— Kivezető voltam egy cseléd elhelyező intézetben.

— És most?

— Most bejáró vagyok — Kleinéknál délelőttre.

— És délután?

— A'szom.

— Miért alszik délután?

— Éjjel költögető vagyok.

— Mi az, hogy költögető?

— Az utcánkban, ha valaki vásárra akar utazni, vagy máserre, akkor nekem megmondja, mikor költsém föl. És én felöltöm csekély fizetségért.

— Éjjel kit kell ma felöltöteni?

— A Csibak Rozát felelyre.

— Hát csak menjen haza jó asszony aludni, nehogy lekessen a Csibak Rozát a vásárról.

(x) Dr. Kosztiányi Árpád orvos rendel Wilsonova-utca 84 szám alatt (a polg. iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegeknek délelőtt 9—11-ig, lőr- és nemi betegségeknek délután fél 3-tól fél 5-ig és fél 7-től fél 8-ig.

Mielőtt

üzletbe

irodába

gyárba

műhelybe

megy, vegye meg a

Bácsmegyei Naplót

(*) Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegnek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Pirokka-féle ház.

(*) Az Első Horvát Takarékpénztár fiókja Mariborban. Az Első Horvát Takarékpénztár közli velünk, hogy az intézet fiókja Mariborban (Marburg) a napokban megnyílt, amire a kereskedővilág figyelmét felhívja. 4599

ROSSIJA—FONCIERE

biztosító- és viszontbiztosító társaság. Az SHS. állam legnagyobb nemzeti intézete.

Fiókigazgatóság: Subotica (Hitelbank-ralata). Főigynökség: Subotica: Közgazdasági Bank és Somborban: Bácsmegyei Agrárkpenztárnál.

(*) Dr. Herman Károly orvos németországi utjáról visszatért és rendelkezései ujából megkezdte. Rendel d. n. 8—10-ig és d. u. 2—5-ig. Rudics-ú. 2. Röntgen. 3747

(x) I. M. Ovadia beográdi ügyvéd, telefon 1548. Kralja Milana 9 (az udvarban). Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbiül, magyarul. 3748

Férfi és nő ruhákat 100 év óta

fest és tisztít

Husvéth István

kelmefestő és vegytisztító gyára Sombor, kétféle gyártól kérjen mintát és ajánlatot

(*) Cunard Line. Azokat az utasokat, akik ez évi július 18-án Zagreből Amerikába utaznak, Zagreből Newyorkba, valamint a Newyork-Chicago vonalon fekvő helyekre elküldi Krmphöti ur chigaiói irodánkból. 4519

ELTÉREK

A LINKEK

A linkék a régi bohémek utódai. Külsőleg nincs semmi megkülönböztető dekrumok. Jól szabott divatos ruhában járnak (kölcson vagy havi 100 korona részlet), nyáron sárga félcipőben, télen ugyanebben — kamáslival. A régi bohémek ócska trükkjeit nem használják. Nem hordanak Levellies-nyakkendőt, sem piros mellényt, mint klasszikus óseik. Fogly miért — az egyelőre bizonytalan. Lehet, hogy azért, mert ma az ilyen luxus sok pénzbe kerül, ami pedig nem igen van a link fiúknak. Nagyon valószínű azonban, hogy elvi okokból nem használják ezeket az ócska bohém-rekvizitumokat. A linkék ugyanis gyűlölik a tradíciókat, kérelhetetlenül haragszanak a tegnapiakra. Nekik Murger bohémjel tehetőségten dilettánsok, középkori reakciók, rutin és világnézet nélkül. Elvük: ami elmuat, az nem számít. Se adósságban, se szerelében. Általában nagyon kellemetlenül érinti őket a multjuk. Az, ami volt. És ez érthető is: a linkéknek nincsenek kellemes emlékeik. Az adósság, a meg nem fizetett házbérek, az elbuccelt uszonnakávéra nem érdemes szeretettel visszagondolni. Csak azok őrzik a tradíciókat szívesen, csak azok meláznak el a tegnapiakon, akiknek multjában nincsenek ugynevezett zavaró momentumok.

A linkéknek van. Csak ez van, semmi egyéb. Ezért szakítottak mindenmel, ezért emancipálódtak mindentől. Nekik fiatal a számla, ők nem emlékeznek semmire. Destruktívok és felelőtlenek. Ha a multjukról beszélnek, akkor — jegyez meg: hazudnak rendületlenül vagy legalább is költői feleletlenséggel emlékeznek vissza. Vannak köztük olyanok is, akik ösztintek és jó memóriájuk, de ezek a zavaró momentumokat, olyan csodálatosan tul-mindenen mondják el, hogy az direkt megindító. Főzni nagyon tudnak. Nincs az a kőszívű polgár, aki egy link-fiú dumájának be nem dőne. Ez különben a főkválításuk, amit egyvessék a tökéletességig fejlesztettek ki. Impozáló rutinnal és főfőnyvel humilizálják át a napokat. Hogy hol laknak, azt kilenc magányosozó-iroda sem tudná kifizésközi. Cimukosok, minden lebecsülők. Veleményeiket, ha az alkalom megkívánja, impresszionista módon ad hoc adják elő.

Akad köztük olyan, aki hencég azzal, hogy éhezik. Csodálatos meséket és ötleteket talál ki — éhség-propagandára. Kultuszú úz, — az üres zsebével. Déliben a Nemzetiben vagy Bárányban látod kosztolni, délután kettőkor arról panaszodik nekied, hogy három napja nem evett. Erős és legyőzhetetlen ambíciója, hogy mártírnak nézzék, hogy néhány könnyűszívű ember halkán fölygynitsa előtte a részvét lámpásait. Evvel passziózik, ez a szórakozása. A linkék maguk között az ilyet kezdőnek vagy másként »lirainak« nevezik.

A kávéházba lehet őket látni leginkább. Csoportosan. Hangosan, mindig vidámak. Ez a kávéházi jelszavuk:

— Főur, vezet...

— Pilsudszi kiütetése. A király Pilsudszi marsallnak, a lengyel köztársaság elnökének az első osztályú Karagyorgyevics csillagot ajándékozta. A kiütetés Szimity vrsói követ, aki jelenleg Beogradban tartózkodik, viszi el Pilsudszkinak.

— **Nincses Blédben.** Nincses Momcsillo dr. külügyminiszter Blédbe érkezett, ahol kihallgatáson jelent meg a király előtt.

— **Kinevezés.** Szimics Milorádót a suboticei államrendőrség detektív-főnökét, aki ezen beosztása előtt mint csendőrhadnagy teljesített szolgálatot, a hadügyminiszterium szolgáltatatainak elismeréséül a tartalékban főhadnaggyá nevezte ki.

— **Olasz csapatérősítések a harmadik zónában.** Spliti jelentés szerint az utóbbi napokban nagyobb számú olasz csapatok vonultak be a kiűritendő harmadik zónába. A beográdi lapok élesen kikelnek az olasz csapatérősítések ellen és megjegyzik, hogy ez azt bizonyítja, hogy az olaszok a rapallói szerződést nem akarják végrehajtani.

— **Egy angol ezredes évi fizetése Budapestén — nyolcmillió korona.** Budapestről jelentik: A Szózat csütörtöki számában adta közlő közlő arra vonatkozólag, hogy a külföldi missziók tagjai mennyi fizetést kapnak a magyar állam terhére. Eszerint egy angol ezredes havonként 647.260 koronát kap, egy évre nyolc milliót. Ezzel szemben a magyar miniszterelnök évi összjelvénye 113 ezer koronát tesz ki. Egy angol szüzetes három millió 500 ezer koronát, egy francia ezredes három millió 600 ezer koronát kap egy évre.

— **A magyar szocialista-párt és a külföldi internacionálé.** Budapestről jelentik a M. T. I.: A magyar szocialdemokrata szakszervezetek és a külföldi internacionálé közötti ellentétke áthidalására Peidl Gyula nemzetgyűlési képviselő Lipcsébe utazik. A külföldi szakszervezetek nem ismerik el Peidl-éket a magyar szocializmus vezéréül, mert a marxizmus követeléseit programjukból kikapcsolták és hajlandóságát mutatnak a nemzetköziség megtagadó munkához.

— **De Valera elmenekült.** Londoni jelentés alapján tegnap közölték, hogy De Valerát a kormánycsapatok elfogták. Legújabb hírek szerint De Valerát nem sikerült a kormánycsapatoknak foglyul ejteni. Az ir köztársasági párt vezetőire elmenekült. Mar kévitz grófot elfogták.

— **Eljegyzés.** Pollák Izrael sentai földhírtokos leányát, Tubát, eljegyezte Paskusz Salamon földhírtokos Dunaszerdahelyen. — König Ilonka és Zucker Ferenc Topola, jegyeseik. (Mind a külön értesítés helyett.) — Gerstenfeld Annuskát Budapestről eljegyezte Fränkel Jakab Adáról. (Mind a külön értesítés helyett.)

— **Elfogták az olasz fasciákat egyik vezetőjét.** Beogradból jelentik: Bakarból érkezett jelentés szerint sikerült elfogni az olasz fasciákat egyik vezetőjét, Zugo Vazioszlát.

— **Jó termés a Vajdaságban.** Beogradból jelentik: A földmívelési miniszterium jelentést adott ki az aratás eddigi eredményéről. Eszerint a Vajdaságban buzában nagyon jó a termés, kukorica kitűnően áll.

— **Malommunkások sztrájkja Novisadon.** Novisadról jelentik: A Háiner-malom munkásai hét-főn reggel sztrájkba léptek, mert a malom tulajdonosa nem akarta bérkövetéseiket teljesíteni. A sztrájk csütörtökön véget ért, a munkások a munkaadóval abban állapodtak meg, hogy napi 20 koronás javítást kapnak.

— **Augusztusban indulnak meg a magyar-román gazdasági tárgyalások.** Budapestről jelentik: Az osztrák-román gazdasági kamara értesítést adott ki, hogy a magyar-román gazdasági tárgyalások július 8-án megindulnak. Ezzel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy a tárgyalások kérdése még nem jutott ebbe az előhaladott stádiumba. Tény, hogy előkészítő tárgyalások folynak, döntést azonban legjobban esetben csak augusztus elejére lehet várni.

— **Kraszin pesszimista.** Kraszin Hágában kijelentette a Daily Express munkatársa előtt, hogy Németország ereje nem elegendő Oroszország felsegítésére. A németek csak pénzt és nyersanyagot akarnak.

— **A színészek üdvözik a parlamentet.** Az országos színész-kongresszus első ülése alkalmával üdvözölte a parlament elnökségét.

— **Helyreigazítások.** Dr. Lalloscovic János sombori ügyvéd »Vajdasági Párt« c. cikkünkre annak helyreigazítását kéri, hogy ő új párt alakításáról nem tárgyalt, mert az idő szerint is a radikális párt tagja s bizik abban, hogy Proticsnak sikerüljön fog egészézebb pártosportositást elérni.

— **Matic Márton dr., az Országos Munkásbiztosító Pénztár igazgatója,** annak megállapítását kéri nyilatkozatának reprodukálásával szemben, hogy az új munkásbiztosítási törvény nem visszaesés a régivel szemben s hogy az új rendszer mellett a munkás csak százalékosan kap kevesebbet az eddigi segélynél, de összességében többet fog kapni.

— **Korányi Frigyes Bécsben.** Bécsből jelentik: A volt magyar pénzügyminiszter, báró Korányi Frigyes Bécsbe érkezett, ahol a magyar kormány megbízásából a magyar vasutak amnicitására tárgyal.

— **Rablótámadás az országban.** Osijekről jelentik: Obradovics Áca bácsifalui földműves ma délelőtt az osijek-i betvárosban három disznót eladott. Az érték kapott 8000 koronával gyalgyszerrel igyekezett hazafelé a helyei országban. Alig haladt túl az osijek-pélmónostori vasút törtésén, egy ismeretlen férfi, aki az országút árkában heverészet, megtámadta. A támadó hatalmas furkósbottal fejbesújtotta Obradovicsot, aki megszegett és a rablót ezt felhasználva, elvette a tárcáját, amelyben a 8000 korona volt. Ezután a szántóföldek irányában elmenekült. A csendőrség nyomozza az utonállót.

— **Kics botrány a bécsi egyetemen.** Mint Bécsből jelentik, az ottani egyetemen Neurath tanár, az ismert szociológus előadást akart tartani Rathenau közigazgatási és politikai szerepléséről. Az egyetem rektora azonban nem engedélyezte az előadás megtartását. Az eset az osztrák tudományos körökben és a szocialdemokratáknál nagy feltűnést keltett.

— **Általános sztrájk Zárában.** Splitből jelentik: Zárában általános sztrájk tört ki a fasciákat terrorra elleni demonstrációként. A kormány egy zászlóalj katonaságot küldött a rend fentartására.

— **Uj rikkancsrendelet Novisadon.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrfőkapitány elrendelte, hogy újságot Novisad területén csak tízmagyok éven felüli egyének árúszhatnak.

Kánikula

Három nap óta elviselhetetlen a torródság Subotcán. A nap szinte ömlik, mint a záporosd, a városban, mint a parátlitkosok, kövdiyognak az emberek; a kóvdiák kertizésekben csak bóbiskolnak, lusták, erőtlének és unalmasak az emberek. A jólérsültek szerint harmincötökös kánikula van, olyan hőség, amit nem lehet szó nélkül hagyni. Péter és Pál elmúlt, hát ránköszöntött a rettenetes pokol, a legutólatosabb évszak, amit hirlapi nyelven: uborka-szezonok neveznek. Ilyenkor a hivatalokban nem izlik a munka, a gépiró-kisasszonyok a palicsi lúdróre billicelik ki magukat, az utcai lagyalatosok boldogok, az emberek pedig boldogtalanok. Ilyenkor elkélik a randevó a szerelmesek, a politikusok nem csinálnak politikát, akl megteheli, a havasok alá szökik — nyaralónak, akinek meg nincs pénze, az szítja Subotcát. Nem lennének őszinték, ha védenék ezt a várost. Subotica iragán ráder egy kis szialom. Még őszkor és tavaszkor valahogy megjárja: kánikulában azonban borzasztóan unszimpálkos. A szegény bűnösök a pokol tornádén nem szenvednek annyit, mint egy subotical polgár ebben a torró kátlában. Por, igaz, becsülletes és kiadóó por — és száz fokkal nagyobb unalom: ez Subotica a nyár derekán.

Az az egyetlen vigasztaló ebben a tökéletes bácska kánikulában, hogy a híres buzatblákon most érik a mindennapi kenyérszékely, most dlnek rendkebe tagbaszakadt aratók, hogy az esztendő leszüretelő, hogy az élet megmaradjon és hogy a szegények közül kevesen dljanak ki a téli napokon majd az utcsarkokra.

— **Magyar követség Albániában.** Budapestről jelentik: A magyar kormány megbízta gróf Nemes Albert rendkívüli követet, a római magyar követség eddigi vezetőjét az albán követség vezetésével. A követség székhelye Róma lesz.

— **A palicsi iszapfúró vegyvizsgálata.** A palicsi fúrdőigazgatóság csütörtökön délután tartott jülésen elhatározta, hogy az iszapfúró hivatalos vegyvizsgálata céljából meg fogják hívni dr. Leko Markót, a beogradi állami vegyészeti laboratórium igazgatóját.

— **A bécsi titkos levéltár.** A beogradi tudományos akadémia megbízásából Popovics Pavle egyetemi tanár Bécsbe utazott, hogy a titkos levéltárban kutasson Jugoszláviát érdeklő okiratok után.

— **A berlini nyomdász-sztrájk.** Berlinből jelentik: A berlini nyomdász-sztrájk változatlanul tovább folyik. A tárgyalások mindeztideig nem vezettek eredményre. A sztrájkoló munkások elhatározták, hogy a munkáslapokat kinyomatják. A Vorwärts kisebb terjedelemben tegnap megjelent.

(*) **Nincs többé toltete gond,** mióta Fehér francia és angol nőidivatszalonja Novisad, Kiszácsi-utca 20. megnyitott.

— **Büntetik az osijeki árdrágítókat.** Osijekről jelentik: A »Jadrán« szálloda igazgatóját, Lach-Ivanov Ivánt 8 napi elzárásra és 5000 dinár pénzbüntetésre ítélték, mivel a szállóban egy csésze kávéért 10 koronát, egy liter dalmát borért 60 koronát és egy szelet tortáért 25 koronát számoltattak. Ezenfelül egy hónapi elzárásra és 5000 dinár pénzbírságra is ítélték, mert egy darab sült tésztaért 8 koronát számítottak a szálló éttermében. A büntetések közül az előbbit most 6 napi fogházra és 2500 dinár pénzbüntetésre, az utóbbit pedig 8 napi elzárásra és 2500 dinár pénzbírságra szállította le a törvényszék, ahova a szállodaigazgató fellebbezett. A pénzbüntetés nem fizetés esetében három hónapi fogházra változik át.

— **Cseh papnövendékek Jugoszláviában.** A cseh pravoszláv egyház elhatározta, hogy a jövő tanévben isz papnövendéket küld Jugoszláviába tanulmányaik folytatása végett. A csehek a sarajevói és karlovc papnevelő intézetben helyezik el.

— **A subotical asztalosmunkások bérmozgalmak.** A subotical asztalosmunkások szervezete bérmozgalmat indított, amely csütörtökön kollektiv-szerződés alapján békésen elintéződött. Az új megegyezés szerint egy önállóan dolgozó munkás órábéré hat dinár, közepes munkaerőé hét dinár, kezdőmunkásé öt dinár. Ezen kívül szabályozva van a segédmunkások és a női munkaerők órábéré is. A kollektiv szerződés értelmében a munkaidő továbbra is napi nyolc, illetve heti 48 óra marad, azonkívül a május eleje mint munkásünnep — munkaszünet.

— **Uj magyar kereskedelmi statisztika készült.** Budapestről jelentik: Valkó Lajos kereskedelmi miniszter megbízta a statisztikai hivatalt új termelési statisztika elkészítésére, a kisiparra kiterjedőleg is. Kereskedelmi körökben az intézkedést örömmel fogadták, mert az új statisztika alapján könnyebben átláthatóak az ellentétek, amelyek a vámtárgyalások során az ipari és kereskedelmi érdekeltség között támadt.

— **A német-orosz szerződés ratifikálása.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés külügyi bizottsága elfogadta az Oroszországgal kötött rapallói szerződés ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot.

SPORT

— **Lezáródott a budapesti bajnoki szezon.** A budapesti footballszezon berekesztődött. Már csak a második- és harmadosztályú osztályozó-mérkőzések kerülnek eldöntésre. A nyári szünet azonban nem tart hosszú ideig, Augusztus közepén megkezdődik a 22-23-as bajnoki kampány. A M. L. Sz. elhatározta, hogy a téli pihenőt teljesen megszünteti, hogy ezzel is biztosítja a bajnoki mérkőzések zavartalan lebonyolítását.

— **Magyar atléták külföldi szereplése.** Az atlétikai bajnokozás befejeztével külföldi turára indulnak az egyesületek atléta-gárdái. Az F. T. C. három bajnoka, Toldy, Némethy és Stollmár Frankfurtba fognak versenyezni, ahol Némethy revansot ad Bedarfnak. Helffer gátfutó a berlini »Astoria« versenyén áll starthoz, Király Pál hosszútávfutó pedig Rotterdamban a Pro Patria nemzetközi versenyén fog indulni.

— **Kehrling Szilázia bajnoka.** Kehrling Béla, a kiváló magyar tennisbajnok megnyerte a Troppauban Szilázia bajnokságát rendezett versenyen s egyes férfi bajnokozóval. A női egyes bajnokság döntőjében pedig bejutott Várady Illy, akinek győzelmére nagyon számítanak.

TÖZSDE

— **Beograd, július 6. (Zárlat.)** Devizák: Newyork 81, London 366, Páris 670, Milánó 371, Prága 15850, Bukarest 49, Berlin 1940, Bécs 039, Budapest 730

— **Budapest, július 6. (Zárlat.)** Dollár 1150, Márka 271, Osztrák korona 545, szokol 2237, Devizák: Bukarest 635, London 5125, Berlin 271, Milánó 5450, Páris 9400, Prága 2240, Zagreb 370.

NYILTTÉR.

Figyelemztem utazótársaimat, hogy a Glücksmann Testvérek „Srbija“ szállodáját Vršacon ne keressék fel, minthogy egyes szobák annyira férgek, hogy ott lakni nem lehet és felszólásaiakra a tulajdonos csak gorombaságokkal felel.

Subotica, 1922. július 6.

Deutsch Ernő
kereskedelmi utazó
Subotica.

Értesítés.

Dr. Strasser Géza orvos, Somborban a legmodernebb készülékekkel ujonnan felszerelt Röntgen-laboratóriumát saját házában (Putnik vojvoda venac 8.) megnyitotta. 4654

**Zsineg, zsák, kötél,
kender és len árult**

csak

BECK és TÁRSÁNÁL

szerezze be: Subotica, Trumbićeva ul.
Telef.: 412. Sürgőnycim: Beckdruq.

PRÉSTELEP

Jugoszlávia egyik legnagyobb börtendő vidékén, a szüreti csepevász közvetlen közelében, na i 15 vagon must telesítménye, modern felszereléssel, több ezer hektóliter raktár és transzportfordóval, halálsele miatt, kedvező feltételek mellett **ELADÓ.** Esetleg társulás nincs kizárva. Közveitők d. lazva. Komo y érdek ödök irjanak „Elsőrangú biztos existencia“ alatt a kiadóba. 4488

Málnási Sicilia Gyógyviz

ismét kapható.

Vezérképviselet és lerakat

Schosberger Adolf-nál

Novi Sad, Fatoska ulica 50. 4473

EGYETLEN KÉTNYELVŰ IRÓGÉP A VILÁGON
AZ
“ADLER”
CIRIL ÉS LATIN EGY GÉPBEN
KÉPVISELET és EGYEDÁRUSÍTÁS
AZ EGÉSZ VAJDASÁG RÉSZÉRE

DEUTSCH IZIDOR
OPTIKUSNÁL
SUBOTICA

Írógép-műhelyemben minden javítást és átalakítást szakszerűen garancia mellett eszközölök. Vidéki javítások soronkívül eszközöltnék. Írógép-műhelyemet a bécsi Remington-telep volt művezetője vezeti
Amerikai Carbon másolópapír és írógépszallagok gyári lerakata. 3940

Kurir

hirdetési irodája

Subotica, Vilsonova-utca

Telefon 5-14.

Elfogad és jutányosan elhelyez minden hirdetést bármely bel- és külföldi lapban.

Komplett

gőzgép

800—1000 P. S. szembenálló koronggal és csővezetékkel **ELADÓ.** Közelebbi felvilágosítást ad Bohnéglagyár, Zsombolya. Bánát. 4497

**Jókarban levő
Hupfeld
fonola**

huszonöt darab lemezzel

eladó.

Övebbel: Hodosi Lajos
Sombor. 4618

ELADÓ 4414

nagyobb lakóház Vel.-Bečkerekben átköltözhető lakással. Három percnnyire a centrumból, forgalmas helyen. Van hét szoba, bőszeges mellékke yiség, gyűmölcsös és kó yhakeri 300 nsz.-6), baromfiudvar virágkert, 20 méter üvegezett fojyosó, 100 hektós vízmedence, pince, fészerszob. Vevő 4 szobás lakás az összes mellékkeliségekkel átveheti. Fevilágosítással csak komoly érdeklődőknek szolgát **Bröder Ernő** Vel.-Bečkerek, Karadjordjev-trg 2. (Vásár-tér).

Eladó

egy stráfkocsi
egy parasztkocsi
és
egy Steyerkocsi
Neuduschka és Hermann cégnél.

Adán

a Bácsmegyei Napló részére hirdetéseket felvesz **Párducz Vince** hirdetőelárusító.

DUNAI

HOMOK

méréskelt áron kapható
waggononként

Csapó Simonnál
Apatin

Zombori-utca 1971.

SZOMBAT ESTE FÁNK ESTÉLY A PALIČI STRANDON.

Minden strand látogató ingyen ebet fánkot.

Tűzijáték.

Elsőrangú konyha, kiváló italok, szolid árak.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

UTASOKNAK, ÁTUTAZÓKNÁK ÉS IDEGENEKNEK

„GRAND HOTEL PETROGRAD“

BEOGRAD, A VASUTÁLOMÁSSAL SZEMBEN, VILSONOVA ULICA 115,
TELEFON: 2313.

MEGNYILT JUNIUS 5-ÉN.

A szálloda modernül van berendezve, 120 szépen butorizott szobával, meleg- és hideg vízvezetékkel. A szálloda el van látva fürdőszobákkal, szalonokkal minden kényelemmel és villanyvilágítással. Az étterem és kávéházban előrendű francia s szerb ételek és italok kaphatók. — SZOLID ÁRAK. GYORS ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS. 4263

IGAZGATÓSÁG.

Utlevel vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldőncjarrattal a legrövidebb idő alatt megszeresz, podgyászbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgát

Vojvodinai főügynökség: **Novi-sadon Rajić és Lederer, Wagner palota.**

Ügynökségek: **Subotica Szmatana Lajos, Pašićeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.**

Szombor: Gerner János, Kralja Alexandra ulica 5.

Zemoljka: Transport D. D. Tel. 55.

Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 48. 4014

Vel. Bečkerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. Pančevo: Georg Viličković, Srpska ulica 7. Senta: Engel Arnold. Tel. 26. St. Bečej: Gombos Henrik. Vršac: Ernst Fuchs. Pašićeva trg 4.

Építészek és építők figyelmébe!

Vilanyerőre berendezett asztalos telen.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések utján, rajzok szerint, épület portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Árajánlatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA

BENE SUDAREVIĆ ULICA

TRIGLAV

BIZTOSÍTÓ és VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

TELJESEN BEFIZETETT ALAPTŐKE 4.000.000 D.

Létesítve a Jug. Banka, Slovenska Bank, Zivnotenska Banke, Jugoslav nagyipar, sít. által. BIZTOSIT a egkedvezőbb feltételek mellett tiskár, üveg, betérés ellen szolgáltatásokat és a legrövidebb idő belül bevezeti az elemi biztosítások több ágát is. VEZÉRKÉPVISELETFEK: Beograd Ljubljana, Sarajevo, Split és Zagreb. A társaság székhelye Beogradban, Ügyvezető igazgatóság: Zagreb, Subotica vezérképviselet Káradziceva ul. 7

FELVESZ MEGBIZHATÓ ÜGYNÖKÖKET.

3331

Sürgösen eladó

egy 170 HP. Dieselmotor 180 Touren
Fegyvergyári gyártmány és Dreh-
stromgenerator Ganc-gyártmány 3000
Wolt 42 Perioden 150 K. V. A. Ér-
deklődni lehet Szemző Béla gabona-
kereskedőnél, Suboticán. Telefon 269

4625

PÖSTYÉN

(PIŠTANY, CSEHSZLOVÁKIA)

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS első
gyógyhelye, THERMIA legideálisabb
szálló, a fürdőekkel egybeépítve. Ki-
tűnő gyorsvonatösszeköttetés, S. H. S.
állambelieknek jelentékeny valutaked-
vezmény. — Felvilágosítások: S. Moj-
silovits Beograd, rue 3. Dečanska.
Eredeti póstyéni „Pi.Qa.” gyógyiszap
ismét kapható házi kezelésre. Rend-
kívül olcsó, mert egész ku ára (20—30
kezelés) feltétlenül elegendő. 3151

Figyelem!

Figyelem!

Bánati tejjgazdaságtól
Trapista, Óvári, Svájci,
I. a Liptai, I. a Teavaj

minden mennyiségben viszonteladások részére naponta
frissen érkezik, rendelkezésre áll olcsó árak mellett.

Lerakat:

STEINFELDNÉL

Subotica. Telefon 262.

4122

Kétjártú szivógázmotoros

malom eladó

vagy bérbeadó, esetleg eladó a hajtómotor
18/20 HP szivógáz, amely üzemben is
meglátható. Ugyanott egy 90 cm. átm.
szíjkerék, egy dugattyús szivattyú, egy
szárnyszivattyú, felvonók. Egy 6 lóerejű
motorhoz cylinder és dugattyú. Palicson
egy 1700 négyzetméter saroktelek, alkalmas
házhelynek. Egy Magyorosy-féle teljesen
jókabban levő cimbalom, kisebb üzemhez
teljes villanyszerelés dinamó nélkül.
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

4611

FASZENET

csomagolva és szabadon, első-
rendű fehér darabos meszet,
beocsini portlandcementet
nagyban és kicsinyben ajánl
Révai Adolf Suboticán,
Csirkepiac (kisköz). Telefon 551. szám.

408

**!! VOJVODINA LEGNAGYOBB FÉRFI-
SZÖVET ÉS BÉLÉSÁRU RAKTÁRA !!**

Egy kereskedőnek vagy szabóiparosnak sem kell külföldre szövet-
vásárlás végett utazni, mivel **ALEXI & COMP.** cégtől, egyik
legnagyobb **brünni gyári raktárból** Suboticára **BIZOMÁNYI RAKTÁRT**
sikerült kapnom, ahol az összeszövetcikket a legfinomabbtól a legolcsóbb
minőségig **igen nagy választékban**, gyári áron, elvámolva beszerezheti.
Egyben értesitem egy kereskedőket, mint a szabóiparosokat, hogy
a jelenleg raktáron lévő áruimat **saját árban** kiárusítom. Raktáron
vannak a legfinomabb angol, német és cseh szövetek és bélésárak.
Lüszterek és férfi ruhavásznak nagy választékban. — Tisztelettel

PRESSBURGER SÁNDOR, SUBOTICA

posztó- és bélésáru nagykereskedő, Trg Slobode, volt Ilgen-bodega.

**Ha szép és jó
könyveket
akar olvasni,**

ugy ne feledje el meg-
nézni a raktáron levő,
most érkezett nagy-
választékú újdonságokat

A. Mamuzsics
könyv és papirkereskedő
Subotica, Városi-székház

G I L E T T E

és mindenemű úborotváló késeket felelősség mellett
a legújabb rendszerű motorikus üzemre berendezett
gépen egy dinárért azonnal újja köszöritők.
DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS SUBOTICA.
Videki rendelőimet kérem a késeiket ajánlott levélben beküldeni

4655

Eladó**egy pár kő,**

Graepfi-féle, gyári állványon,
transmissióval, emelődaruval
és szíjjal.

Ugyanott kapható egy Hoffher-féle
gőz csövesdaráló

Mindkettő egy évig használt.

Cim:

Berger Lipót, Csóka.**JEGYGYÜRÜKET**

A LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT

ÁDÁM IMRE ÓRÁS- és ÉKSZERÉSZNÉL

Rudičeva ulica, Sugár ház. 3700

ELADÓ

3 gőzkazán (68, 48 és 22 m² tüzfelülettel,
egy darab 18 lóerős stabil gőz gép, egy
komplett 10.000 kalóriás jeggyári be-
rendezés), még üzemben megtekinthető

Gerber Nándor és Fia
sörgyárában Stari-Bečej. 4474

UJDONSÁGI UJDONSÁGI
ÚJ PROGRAM A
SALOME BARBAN
ELŐADÁS UTÁN SZKECS!
Először Suboticán!

Bélaacrkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2.

Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset,
Bikavét, Sillert, fehérbort, Ezerjót 4 dinárért (16
korona) eladok, azonkívül négyéves Rizling, Tra-
miner, Zinfandit stb., pálinkát pedig 40—50% saját
főzdelemből adok a legolcsóbb napi árak mellett
a t. szállódások és vendéglős uraimnak.
Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút,
pálinkakazánf és hordókat 50—800 literig.

Mielőtt szállodáját, kávéházát, vendéglőjét, cukrászdáját berendezné
kérjen árajánlatot

GOLDNER TESTVÉREK JÉGSZEKRÉNYGYÁRÁTÓL SUBOTICA,

TELEFON 134.

TELEFON 134.

JUGOVIČA-ULICA 20. SZÁM

Készítünk és a legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászdai és éttermi berendezéseket,
jég szekrényeket, sörkémény készülékeket, az azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegő-
szivattyukat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat és cincsoveket, gyárak és malmoknak rézöntvényeket.

Ajánlunk
krmei és banjalukail-akómentes

SZENET

ipari üzemeknek leggazdaságosabb tüzelőanyaga
vagontételekben

prompt szállításra jutányos áron
továbbá minden méretű
fűrészeit és faragott épüleffát,
deszkát, lécet vagontételekben.

Commercia d. d.
Subotica.

Violetta Crème
az arcbrótt üdév teszi, májfoltot eltávolít. Kapható kizárólag
Lackner Drogeriában
Subotica, Aleksandrova ulica. — A Hotel Nationalal szemben

FERRUM R. T.

SUBOTICA

vasúti kocsi- és mozdonyjavító műhely
Mezőgazdasági gépgyár. Vas- és fémtömőde.
Külön osztály harangöntésre.

Sürgöncim Ferrum Subotica. Telefon 581. szám.

Elvállal
mindenfajta gépek javítását és rajz utáni készítését

Gyárt
mindenfajta szjkorongokat, csapágyakat, csapágy-
állványokat, mezőgazdasági gépeket,
hiteles tizedes mérlegműlyakat.

Készít
transzmissziókat és gyárberendezéseket felszereléséhez
szükséges mindenfajta alkatrészeket.

Eldállít
mindenfajta szürkevas öntést megadott modell vagy
rajzok után. Minden összetételű fémtömvényt bármily
méretű és hangu

templomharangot

a megadott felirásokkal és a kívánt ornamentikával.
Elvállalja a harangszerkezetek elkészítését és a
harangoknak a toronyban való elhelyezését.

Vesz
a legmagasabb napírákon szürkevas öcska öntvény,
vőösrezeit, bronzot, sárgarezeit, öcska csapágyfémeket
antimont és ölmot. 3335'

Izvrš. br. 343/1922.

Dražbena objava.

Potpisani kr. sudski izvršitelj na osnovu §. 102
zak. čl. 80. iz 1881. objavljuje, da će usled odluke br.
2138/2—1922. subotičkog sveskog suda, a na koris
ovrhovoditelja Luča Rajčica zastupanog po advokatu
dru Zoltana Székely u Subotici, rađi namireraja traž-
bine od kr. 8797 i prip. prodati na javnoj dražbi pok-
re uine upisane u zapisniku plenitbe broj Gm. 3906—
1922. i procenteno sa Kr. 10600 poimence: bačva, vina,
sivači stroj i kanabe.

Dražba će se održati dana 8. jula 1922. u 9 sata
prepodne u subotici, Hl. krugu Beogradski put br. 115.
Kupac je dužan cenu odmah isplatiti i kupljeny
stvar preuzeti §§. 107. 108. zak. čl. 60 iz 1881.

Subotica, dne 20. juna 1922.

Filip Buzaš
kr. sudski izvršite

Szitaselyem

valódi svájci „Dufour“-féle
5—9 számig minden mennyiségben
raktárról a legolcsóbban
kapható

Commercia d. d. Subotica.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetés felvételre.
Apróhirdetés egy sor 7 M. vastagságú és olcsó
készen van. Legjobb apróhirdetés ára 27.
Apróhirdetéseket felvesz Subotica kiadóhivatal,
Aleksandrova-utca, I. társas- és Schlanger hírlap-
ajándéka a vasúti park mellett. Vidékre valamennyi
felvételre. — Előzetes díj: havonként 30 din., negyedévre 90 d.

FOGLALKOZÁS

Gyakorlott varrónő felvételt kérvényezik Vojnits Szalomban Subotica, Sokolska-
utca 7. 4644

Egy fiatal fűszerkereskedő
segéd és egy kufor fel-
vételt. Weisz Hugó list-
raktár. 4610

**Egy gépész, aki a szivó-
gázmozorkezelésben járatos**
a onna i alkalmazást nyer-
het. — Cim Klárka József
Nemesmilitics. 4653

**Tanoncnak 1—2 köp-
ésiskolát végzett fiú felvételt**
kérvényezik Szende ökszeresznél.

Kereskedősegéd vagy
intelligens kiszolgáló-
kiszasszony felvételt kíván-
szelben. Szerbi beszézők
előnyben részesülnek. —
Cim a kiadóban. 4658

Perfekt nemet és horvát
írni-olvasni tudó gép-
ronó azonnali belépéssel
felvesz egy helybeli biz-
tosító társaság vezér-
nöksége. — Lehet esetleg
orosz nő is. Felvilágosítás
Karadzéva-ut. 10. (Krausz
Géza szállító ház). 4660

Ögyes faszobrászegéd
azonnal felvételt Podola
Nándornál Noviad, Csene
utca 27. 4607

Kéttagu családhoz egy
megbízható mindenre vagy
bejáró kerestetik. Cim a
kiadóban. 4637

Deutsches Fräulein fin-
det Aufnahme zu 5 jährl.
Mädchen. Im Häuslichen
und Nähen versicht, bevor-
zugt. Josef Kiraly Senta
(Bačka). 4621

Érettségizett fiatal ember
állást keres. Elmegy banka
vagy vállalatok iródszolgá-
latának is. Jeige „Segítség“
a kiadóba. 4591

Kereskedősegéd rőfős
fűszerüzemből teljes el-
tárással és magas fizetes-
sel azonnal felvételt. Ne-
metül tudók előnyben. —
Ajánlatok Kanik Jenő Ri-
dijca (Bačka). 4665

KÜLÖNFÉLE

Szoba konyha lakást
(esetleg burorozva) keresek
augusztus 1-re. — Cim a
kiadóhivatalban. 4661

**Paplankészítést, vala-
mint régi paplanok áthu-
zását vállalja Csányi Károly-
né paplankészítő Su-
botica, Sienkievica ul. 19-
2049**

Egy kéttagyas burorozott
szoba július 11-ig kiadó.
Hl. Mrazovicva-ut. 7. 4648

Özernagyobbítás foly-
tan eladó egy drb 9/7 és
egy drb 11/a Ganz-féle
hengerek. Mindkettő még
rövid ideig üzemben me-
tekinthető és rövid időn
bélül szállítathatók. — Cim
„O'ga“ gőzmalom Desser
és Müller Velika-Kikinda.
Telefon 127. 4652

Egyszerűbb ruhavarrást
vállalok, esetleg házhoz
megyek szerény díjazásért.
Sziv s partfogást két özl.
Menes/ Gyu ané, Fra Jese-
trg. 9. Barátok temploma
mellé. Uganott buroro-
zott szoba kiadó. 4613

Uradaiml tei hiterenkt
10 koronáért naponta reg-
gel 7—9-ig kapható IV.
Jelaševica ul. 4. Telefon
541. szám. 4583

**Fiakker, könnyű parasz-
kocsi és kis spiditör kocsi**
eladó. Cim Seftics, Cvetna
ulica 6. 4600

Eladó olcsó boroshordok
250 hektoliter minden nagy-
ságban ajtók, ablakok
Poštanska-utca 9. 4596

Kisebb fűszerberendező
és egy szeleto posta eladó.
Szorád fűszeresnél Parale-
put. 4486

Veszek törtaranyat és
ékszereket mindenkinél ma-
gasabb árban. Alkalmi ék-
szerek eladása. Ékszer-
penzköcsöntök közvetített
Pátkai, a Lombard záloghá-
zát becsüsi. Ivan Antu-
novič ul. 4. Novák-ház. 3403

10 lánc jó föld jókarban
levő tanyával és mellék-
épületekkel eladó. — Cim:
Skotus Vitoria ul. 42. sz.
Hentes tizlet. 4663

**Egy 8 HP stabil benzín-
motor** kukoricadaralóval
és tűzfűrészel jutányos
árban sürgösen eladó.
Pfister Jakabnál Crvenkán.
4627

Cimbalom pedálos és
grammofon eladó. Save
Tekelije-ut. 27. 4643

**Eladó spiditör kocsi, tá-
bíri kóh, hengerolajozó**
cséplőgépész, go yós csapá-
gy, víz- és gözcsapok,
szjártársák. — Hamburger
gép-műhely, Segedinski-put
115. szám. 4636

Két uri villa Palics leg-
szebb helyén esetleg lak-
sátadással eladó és azon-
nal átvehető. — Bővebbet
O. svar Jozsef, lakik Palics
a Parkbejarattal szemben.

SAVA D. D.

ZA UVOZ I IZVOZ ZAGREB.

Sürgöncim: „SAVA“ — Telefon: 2429, 27 és 10 szám.
Fióküzletek: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin,
Trioist, Wien.

Kirendeltégek: Bjeovar, Kula, Noviad, Vráac.

**Vesz és elad mindennemű gabonát,
lisztet, hüvelyes veteményeket
és gyarmatarut nagyban.**

A Vrbovskoi Gyufogyár és a Narodna
Malom- és Agráripari r.-t.-hoz tartozó
malmok vezérképviselője
egész SHS. állam területére.

Tyukszembalzsam a
leggyökeresebben kilrt min-
den bőrkeményedést és
tyukszemet. Kapható illcs
gyógytárban főposta átel-
lenében. Ára 5 dinár.

Raktárhelyiség kiadó
azonnalra. Cim a kiadóban.

Terézia crem, arviz, pu-
der, szappan kapható a
Deçy gyógyszerárban a
kiskápolna mellett.

Szemüveget
leggyorsabban
legpontosabban
legolcsóbban

készít,
fényképezőgépet
orvosi műszereket
javít,

barotváit, előlt, éleltet
élesít

Tenner
optikus

Subotica Aleksandra ul. 11.
Fényképezési cikkek
nagy választékban!

Tanoncok

**fizetéssel
felvételnek
Heuduschka
és
Hermann
cégnél.**

MINERALBÖL IMPORT

Ingenieur Vertes & Co.
Subotica, Cara Lazara u. 6.
Ajánl
subotici raktárból
**GÉPOLAJ,
HENGEROLAJ,
VULKANOLAJ,
GÁZOLAJ,
Petroleum-ot.**

Naptárak 1923-ra.

A Minerva-nyomda kiadásában 1923. évre a kö-
vetkező naptárak jelennek meg:

**Vojvodinai Magyar Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Irodai Határidő Naptár**

Valamennyi kalendáriumunk érdekes tartalommal,
szép képekkel díszítve jelenik meg, minis terítleg cen-
zurdáva és az arólatásra miniszteri engedélyünk van,
amit hiteles másolatban minden arólatásnak meg-
küldünk.

A naptári rész vörös és fekete betűkkel nyomva,
tartalmazza az összes egyházak ünnepeit, a nap és
hold felkelését és nyugtát. Minden naptárunkban az
SHS állam teljes vízárjegyzéke és egyéb közhasznu
tudnivalók benfoglalattak.

**Naptárrendelésekre előjegyzéseket
már most elfogadunk.**

A Minerva naptárak hirdetői részére a legalkal-
masabb hirdetési organum. A Vojvodinai Magyar
Naptár eddigi sikere bizonyítja, hogy a kereskedők,
iparosok, vállalatok egész ul és megnagyobbított
vevőkörre tesnek szert, ha naptárainkat hirdetnek.
Hirdetési fet lehet adni bármelyik naptárba külön-
külön is.

Hirdetéseket felvesz Subotica n a Bácsmegyei
Napló kiadóhivatala.

Belföldön: Beogradban, Zagrebban, Noviadon,
Ljubljánban, Osijekben, Somborban, Veliki-Beske-
reken, Kikindán, Starobcsén, Vrsacon, Bela-Crkván,
Murska-Subotan, Dolnja-Lendván.

Külföldön: Berlinben, Drözában, Münchenben,
Wienben, Bukarestben, Temesváron

a Bácsmegyei Napló megbízottai és fiók-
kiadóhivatalai.